

PROSVETNI DELAVCI

LIST DELAVCEV V VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNIH ZAVODIH

LJUBLJANA, 16. FEBRUARJA 1973

LETO XXIV.

ŠTEVILKA 3

KAKO IZ ZADREG?

Kako iz nastalih težav, ki so v šolstvu pojavile z uveljavitvijo zakona o začasnih zamrzitvah osebnih dohodkov za nekatere dejavnosti? Na to vprašanje so skušali pred dnevi odgovoriti člani izvršnih odborov za vzgojo in izobraževanje iz znanosti in visoko šolstvo pri republikanskem odboru Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije, ko so na svojih sejah obravnavali problematiko v povezavi z novimi razmerami.

Republiški odbor dobiva namreč veliko pisem, v katerih ga seznajajo osnovne organizacije sindikata, občinski odbori in drugi s položajem, v kakršnem so se znašli, in iščejo pojasnil, kako reševati nastale probleme: zavodi ne morejo obračunavati osebnega dohodka, ki so ga med letom izločili za ovrednotenje posebnih delovnih rezultatov, skladno z namenom nagrajevanja po uspehu, pa tudi ne tistega dela osebnih dohod-

kov v zavodih, ki so izplačevali nižje akontacije, kot je obračunan osebnih dohodek po zaključnem računu.

Nadalje so člani odborov opozorili na problem pri obračunavanju suplenc, potrebnih zaradi daljše odsotnosti strokovnih kadrov v primeru bolezni, porodniških dopustov in drugo. Šole preprosto ne morejo izplačevati takega dela, kar je še posebno problematično v odročnejših krajih; tam je nam-

reč kadra malo, dopolnjevanje med šolami pa ne pride v poštev. Nastaja vprašanje, kako uresničiti delovni program. Šole zahtevajo, da pristojne strokovne službe določijo, kaj je iz delovnega programa treba črtati, da bi bila škoda za učence čim manjša.

Kolektivi opozarjajo tudi na problem, ki je nastal zato, ker ne morejo realizirati nagrajevanja delovnih izkušenj, težjih delovnih mest, premeščanja na višja delovna mesta; na fakultetah ni mogoče povišati osebnih dohodkov tistim pedagoškim delavcem, ki so ob reelekciji dobili nove nazive in drugo.

V mnogih zavodih bodo osebni dohodki celo nižji kot v preteklem letu, in sicer zato, ker je bila zaradi neenakomernega dotoka sredstev distributerjem pogodbeno dogovorjena masa nakazana zavodom šole v decembru 1972. To pa se pri ugotavljanju limita za izplačevanje osebnih dohodkov v tem letu ne sme upoštevati. Posledica tega je, da so v mnogih občinah ostala ta sredstva nerazdeljena, kar seveda prizadene višino dogovorjenih osebnih dohodkov. Kot primer navajam karakteristično skupino tehničnih delavcev fakultet, za katere je bila sistemizacija sprejeta v mesecu novembru, izobraževalna skupnost SR Slovenije pa je nakazala razliko v decembru. Posledice so jasne.

Nadalje se težave in problemi stopnjujejo v kolektivih, v katerih niso pred sprejetjem zakona o zamrzitvi OD obračunali obveznosti do delavcev, ki so

(Nadaljevanje an 10. strani)

Šola in okolje

Povezanost z okoljem je bila že v preteklosti — še bolj pa je danes — ena temeljnih nalog šole. Le če bo ta povezanost smiselna in vsebinsko bogata, bo današnja šola lahko uresničila smoter, ki ji ga nalaga družba: seznaniti mladino z našo samoupravno družbeno ureditvijo, s pravicami in dolžnostmi občanov. Ali smo na tako nalogo dovolj pripravljeni?

Eno je gotovo: zgolj z zanikanjem raznih protislovij, ki so nastala v naši bližnji preteklosti, ne bomo pri mladini dosegli ničesar. Če pa želimo mladim v resnici prikazati našo stvarnost, morajo biti na to pripravljeni tudi dejavniki zunaj šole.

Kako je danes z zahtevo po povezanosti šole z neposrednim družbenim življenjem? Ta naloga je povečini prepuščena šoli; kot ve in zna si mora sam utreti pot do tistih, ki naj bi z njo sodelovali. Naloga je torej pojmovana enostransko in ne more biti uspešno uresničena, če nista obe „stranki“ enako zavzeti.

Povezava šole z družbenim življenjem je zahtevna reč, ne le za šolo, temveč še bolj za družbenopolitične in druge organizacije v občini, krajevni skupnosti in za samoupravne skupnosti. Treba jo je skrbno načrtovati in določiti, kdo bo odgovoren za izvajanje načrta.

Posledica nenačrtnega sodelovanja so ponavadi siromašne kampanjske akcije. Mladina opravi razne kurirske naloge, za katere jo to okolje (npr. krajevna skupnost) zadolži, pripravi kulturne prireditve ipd. To pa je seveda daleč od tega, kar razumemo pod pojmom vsestranska povezanost šole z okoljem.

Vsebina sodelovanja je seveda odvisna od razvitosti, kulturnega gospodarskega in družbenopolitičnega življenja kraja, v katerem šola živi. Zelo prav bi bilo, če bi se v to sodelovanje zavzelo vključile razne strokovne, kulturne, telesno-vzgojne in druge organizacije; te naj bi množično zbirale mladino v prostem času, s svojim mentorstvom pa bi pomagali učitelji.

In še o sodelovanju s starši. Ali ni to danes zgolj formalno, zoženo na pogovore o šolskih uspehih, svarila pred negativnimi ocenami in slabim vedenjem otrok? Razmislimo o takih oblikah dela s starši, v katerih bosta oba vzgojitelja — poklicni in naravni — lahko enakopravno izmenjala svoja mnenja in izkušnje.

Se in še bi lahko naštevali. Spomnimo naj samo še na nalogo, ki je imperativ našega časa: skrb za socialno šibke otroke. Prav zanje pa bi morali organizirano poskrbeti vsi — v šoli in zunaj nje. To pa je ena temeljnih nalog, ki jo tolikokrat poudarjeno „sodelovanje“ lahko uresniči. In uresničiti jo mora, če hočemo, da besede o odpravljanju socialnih razlik ne bodo izzvenele v prazno.

GEZA ČAHUK

Vrata se odpirajo ...

Delo v praksi daje verifikacijo družbe

Odpraviti moramo togost današnjega šolskega sistema. Naša šola naj postane sodobna, življenjska, odprta odraslim. Pogoji za sprejem naj ne bodo le formalni, često loterijski izpiti ali spričevala, temveč zmogljivost in znanje posameznika ...

Tako so menili na seji skupne komisije enotnega zbora delovnih skupnosti republiške skupščine SRS pod predstvom Miloša Poljanskega, 8. februarja, ko so obravnavali gradivo skupine za izobraževanje odraslih kot sestavni del dokumenta o razvoju vzgoje in izobraževanja. Kaže, da se bodo izobraževanju odraslih zjasnila vremena in da bo v našo šolo zavel svež, življenjski veter.

Doslej premalo poudarjeno izobraževanje odraslih bo sestavni del permanentnega izobraževanja, ki bo zajemalo dobo od predšolske vzgoje do konca službovanja. To je osnova za doseg enovitosti vzgojno-izobraževalnega sistema.

razlikovanju in 19. seje CKZKS, dokument SZDL o izenačevanju pogojev ob vstopu otrok v šolo, odločitve delovnih ljudi, ki so v 20 občinah rekli svoj „da“ za to, da bodo s samopripletkom pomagali ustvarjati ustrezne razmere za vzgojno-varstveno dejavnost. Pri temeljnih izobraževalnih skupnostih so zaživele skupnosti otroškega varstva, predšolska vzgoja ni več B-program.

Vzgojno-varstveno področje se v zadnjih letih zakonsko in sistemsko ureja. Je eno redkih, ki se razvijajo v skladu s predvidevanji razvojnega načrta Slovenije: v letu 1972 smo dobili v

(Nadaljevanje na 2. strani)

USTANOVNA KONFERENCA SKUPNOSTI VZGOJNO-VARSTVENIH ZAVODOV SRS

Včeraj, danes, jutri

Želja dobiti svojo „tribuno“ in izmenjavo in usklajevanje „menij“ in težnja po enotnem strokovnem napredku na področju vzgoje in varstva, sta bili glavni razlogi za to, da so na sestanku aktivni ravnatelji vzgojno-varstvenih zavodov Slovenije že leta 1967 ustanovili iniciativni odbor, ga leta 1970 dopolnili, leta 1972 ustanovno konferenco 16. januarja pa je ta odbor že pripravil osnutek statuta in poslovnik skupnosti vzgojno-varstvenih zavodov SRS. Prek skupnosti naj bi ti zavodi obravnavali in posredovali stališča svojega delovnega področja pristojnim upravnim organom, strokovnim in interesnim službam.

Ustanovljena je nova skupnost. Pedagoška svetovalka zavoda za šolstvo SRS Irena Levičnikova jo je v svojem referatu označila kot izreden dogodek in opozorila, da bi tako skupnost potrebovali že v preteklosti; v tistem „včeraj“, ko je bilo še potrebno pričevanje o tem, kako pomembna je predšolska vzgoja, da je ne moremo prepuščati stihijanskemu razvoju in ne smemo obravnavati drugače kot enakopraven sestavni del celotnega vzgojno-izobraževalnega sistema.

Napredovali smo. Spremembe v našem življenju so poudarile družbeno vrednost tega področja. O tem pričajo sklepi Konference ZKS o socialnem

prevzela tudi celotna družba in ne le delovne organizacije oziroma temeljne organizacije združenega dela. Te naj bi izražale neposredni interes in ga skušale uresničiti v praksi.

Vprašanje nagrajevanja za izobraževanje odraslih — so menili na seji — zahteva strokovno obdelavo; poiskati je treba najprimernejši, najustreznejši način za nas, morda z upoštevanjem izkušenj iz tujine, prilagojenih našim razmeram.

Povzeli smo le temeljne misli iz konkretne, zavzete razprave, ki je pojasnila veliko dilem in razčistila mnogo vprašanj glede terminologije, pa tudi vsebine gradiva. Gradivo, povzeto iz razprave, bo rabilo delovni skupini za pripravo boljšega in bolj uporabnega besedila.

Na prihodnji seji bodo obravnavali vzgojno-varstvene zavode in osnovno šolo. Delo za pripravo dokumenta o razvoju vzgoje in izobraževanja SRS se intenzivno nadaljuje.

TEA DOMINKO

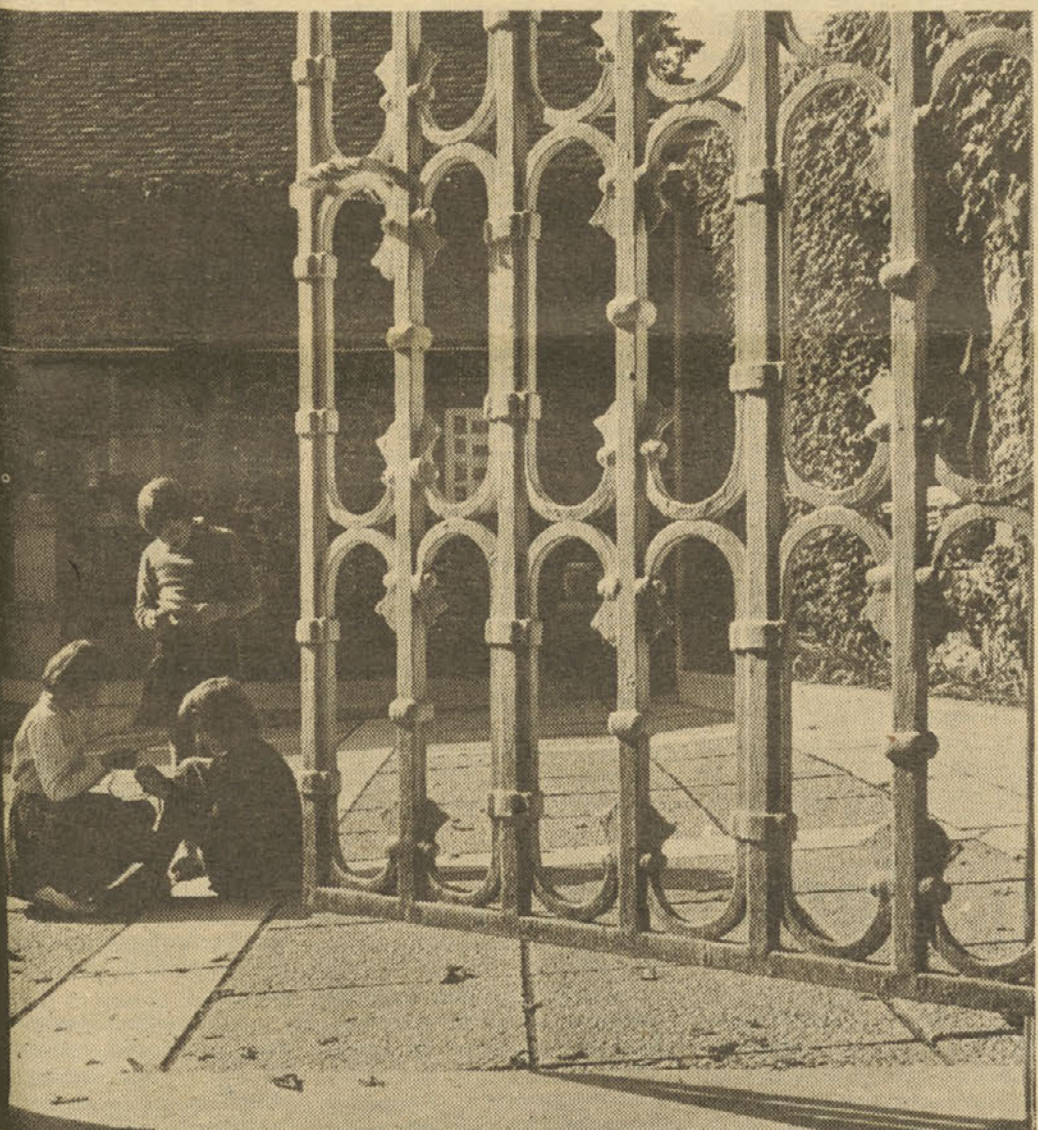

Foto: Mirko Kambič

Človek gre skozi mnogo vrat ...

Motivacija za strokovno izpopolnjevanje

Kaj naj spodbuja pedagoške delavce k nenehnemu strokovnemu izpopolnjevanju? Ali naj bo glavni pobudnik zakonska prisila, materialna nagrada ali učiteljeva zavestna odločitev in moralna motivacija?

To so zagotovo zelo pomembna sistemska vprašanja, na katera moramo najti ustrezen odgovor pri graditvi sistema strokovnega izpopolnjevanja vseh delavcev na področju vzgoje in izobraževanja. Ker so razmišljanja o teh vprašanjih šele na začetku, se slišijo različna, pa tudi zelo nasprotna mnenja. Prav je, da jih skušamo razčleniti in dognati tudi morebitne skrajne posledice posameznih rešitev in predlogov. Prav pa bi bilo, da bi se v razpravo o tako pomembnih alternativah vključili tudi pedagoški delavci, saj imajo oziroma morajo imeti vso pravico, da povedo svoje mnenje in tudi soodločajo o zadevah, ki so najtesneje povezane z njihovim življenjem in delom.

Od tega, katerim motivacijskim dejavnikom — prisili, materialni ali moralni stimulaciji — bomo dali prednost ali celo odločilno vlogo, ni odvisno le „funkcioniranje“ sistema strokovnega izpopolnjevanja pedagoških delavcev, temveč tudi to, kakšni odnosi bodo v njem prevladovali, kakšna bo učiteljeva vloga in kako bodo v procesu strokovnega izpopolnjevanja s pedagoškimi delavci ravnali.

NESPREJEMLJIVE ALTERNATIVE

Če bi gradili strokovno izpopolnjevanje zgolj ali predvsem

na zakonski prisili, bi s tem izključili iz soodločanja o teh zadevah pedagoškega delavca kot zavestnega, zrelega in odgovornega sodelavca, ki je sposoben sprejeti nenehno izpopolnjevanje kot svojo potrebo in nujnost dela. Pedagoški delavec bi imel v sistemu strokovnega izpopolnjevanja vlogo objekta, postal naj bi večni učenec, ki bi se nešteto krat neoglajeno „potil“ v duhu stare šole pred raznimi izpitnimi komisijami, ko bi moral dokazovati obvladovanje tega ali onega gradiva.

Sistem prisile se „idealno“ vključuje v sistem avtokratskih družbenih odnosov, ki so zahtevali slepo pokorščino vladarju, državi in podobnim nadrejenim in odtujenim silam. Tisti, ki bi izhajali iz takih preživelih odnosov, bi ravnali z učiteljem kot z brezpravnim učenecem, delili bi mu nezadostne ocene celo za pomanjkljivo naučenost o tem, kako mora v šoli razvijati demokratične odnose in videti, spoštovati ter razvijati v učenecu osebnost prihodnjega samoupravljalca.

Če bi gradili strokovno izpopolnjevanje pedagoških delavcev zgolj ali predvsem na materialni stimulaciji, bi strah pred „državo in vladarji“ zamenjal strah pred znižanim osebnim dohodkom oziroma želja po višjem osebnem dohodku. Uvedli bi nenehno menjavo

izobraževanja z denarjem: vsaka izobraževalna ura, predavanje in seminar ter vsak izpit bi bili ovrednoteni s točkami, ki bi imele povsem določeno denarno vrednost. Morda bi se učitelj lahko celo enakopravno pogajal s „financerjem“: „Kolikor mi daš denarja, za toliko se bom strokovno izpopolnil; če mi denarja ne daš (zaradi pasivnosti občine, trenutnih zagat, zaradi zamrznitve osebnega dohodka ali stabilizacije), se pač strokovno ne bom izpopolnjeval in bom dal prednost rekreaciji.“ Tak način stimulacije bi se skladno vključeval v strošniško družbo, ki išče v materialni motivaciji vseodrešujočo rešitev tudi za urejanje vseh družbenih in človeških zadev. Do take tehnokratske in vulgarnoeconomične miselnosti pa smo k sreči zadnje čase zavzeli dokaj jasno stališče.

Z učiteljevega zornega kota bi bil ta motivacijski sistem morda videti vabljiv in sprejemljiv, vendar je to le videz. Nagrajevanje kot glavni motivacijski faktor za strokovno izpopolnjevanje bi zagotovo spremljalo nenehno preverjanje učiteljevega znanja, ki bi ga moral dokazovati pred izpitnimi komisijami, ki bi mu priznavale ustrezne ocene in točke. Nagrajevanje bi bilo vedno podrejeno „objektivnim“ možnostim, to je razpoložljivim sredstvom. Kmalu pa bi se pokazala tudi druga nesorazmerja, ki bodo spremljala sistem strokovnega izpopolnjevanja, ker je razvojni ritem posameznih strok in področij različen. Učitelji razrednega pouka bi v sedanjem obdobju daleč prešli vse druge kategorije pedagoških delavcev, saj bo modernizacija razrednega pouka (moderna matematika, modernizacija pouka slovenskega jezika, spoznavanja narave in družbe itd.) zahtevala zelo veliko strokovnega izpopolnjevanja. V to modernizacijo bodo nujno vključeni vsi učitelji razrednega pouka, saj ne moremo dopustiti, da bi imeli nekateri učenci modernizirano, drugi pa staro šolo. Strokovno izpopolnjevanje nekaterih drugih kategorij učiteljev pa trenutno sploh ni v ospredju, ker njihove šole ali stroke še ni zajel val modernizacije in reforme, ker še ni mogoče uresničiti ustreznega strokovnega izpopolnjevanja zanje ali ker za njihovo izpopolnjevanje ni denarja, ker pač niso na listi prioritarnih predmetov in šol.

bivanje v osnovni šoli naj bi omogočili 25 % šolarjem, vsem zagotovili mlečno malico, vsem potrebnim pa tudi kosilo in izboljšali kakovost šolske prehrane. Hitreje naj bi odkrivali in kategorizirali prizadete otroke in razvili ustrezne oblike za njihovo usposabljanje. Otroški doatek mora biti usklajen z gibanji osebnih dohodkov in življenjskih stroškov, tako da se številni upravičenci ne bi zniževali in da bi se povečala pomoč družinam z nižjimi prejemki.

To programsko usmeritev sta podprli tudi konferenca ZK Slovenije o socialnem razlikovanju in seja CK o vzgoji in izobraževanju. Zmanjševanje družinske razsežnosti socialnega razlikovanja in vse večje izenačevanje socialnega položaja in razvojnih možnosti otrok naj bi dosegli s povečanjem sredstev, ki so po načelu solidarnosti namenjena družbeni skrbi za otroke in izenačevanju njihovih pogojev za start v življenju.

Vzgojno-varstveni zavodi naj bodo dostopni vsem otrokom ne glede na to, koliko zaslužijo njihovi starši, in seveda tudi vaskim otrokom. To naj bi dosegli z družbenim subvencioniranjem. Poleg tega naj bi izpopolnili sistem otroškega dodatka in tega tudi ustrezno povečali, ker je sedaj bolj simboličen. Posebno pozornost pa je treba nameniti kmečkim otrokom — njihovemu socialnemu položaju in razvojnim možnostim — ter jih postopno izenačiti z možnostmi otrok iz drugih družbenih slojev.

Priloge s številnimi podatki opozarjajo, da je treba uresničiti to, kar smo v številnih deklaracijah zapisali že zdavnaj in razrešiti probleme, ki so se leta in leta kopičili, pa so se danes pokazali v vsej svoji ostrini. Družbeni dogovori in sodelovanje delovnih organizacij naj bi temu področju zagotovili več denarja — zlasti pa še pripomogli k bolj zavestnemu in odgovornemu usmerjanju denarja tja, kjer so potrebe največje.

MARJANA KUNEJ

Če bi torej gradili strokovno izpopolnjevanje pedagoških delavcev predvsem ali zgolj na materialni stimulaciji in na njej izvedli diferenciacijo učiteljskega poklica, bi imeli učitelji zelo neenake možnosti, samo strokovno izpopolnjevanje pa negotove pobudnike

ZAVESTNA ODLOČITEV IN DEMOKRATIČNOST KOT OSNOVA SISTEMA

Odgovor na vprašanje, kateri naj bodo glavni in kateri pomožni motivatorji strokovnega izpopolnjevanja, moramo iskati v zakonitostih permanentnega izobraževanja in v naših samoupravnih družbenih odnosih.

Nenehno strokovno izpopolnjevanje je nujnost našega časa, značilnost dobe, ki nastaja z znanstveno tehnično revolucijo. Brez nenehnega strokovnega, pedagoškega in družbenega izobraževanja bi pedagoški delavci usodno zaostajali za razvojem in ne bi mogli izpolnjevati svojega poslanstva. Če je svoboda „spoznana nujnost“, potem je to zakonitost tudi za to področje. Eno izmed temeljnih načel pri izobraževanju odraslih je namreč načelo prostovoljnosti: izobraževanje odraslih naj bi temeljilo na potrebah in zavestnem pristanku odraslih, na pridobivanju ljudi za izpopolnjevanje in ne na prisili.

Dosedanje izkušnje pri strokovnem izpopolnjevanju pedagoških delavcev nam kažejo, da je zavestna odločitev za strokovno izpopolnjevanje primaren dejavnik: vsako leto se vključuje na tisoče učiteljev npr. v modernizacijo osnovnošolske matematike, ne zaradi prisile, zaradi višjega naziva ali nagrade, ampak predvsem zaradi spoznane nujnosti in pripravljenosti, da je to nujen, sestavni del poklica, dolžnost do sebe, učenca, staršev in družbe. Prisila — predpis — ima v tem in večini drugih primerov le sekundarno vlogo, saj za večino pedagoških delavcev prisila ni potrebna. Seveda pa so učitelji sprejeli z odobravanjem odločitev tistih temeljnih izobraževalnih skupnosti, ki so dodatno nagradile poseben napor pri uvajanju nove matematike in s tem dale materialno in tudi moralno priznanje za uspešno strokovno izpopolnjevanje.

Pedagoški delavci se bodo vključevali v nenehno izpopolnjevanje tembolj zavestno, čim bolj bodo v vlogi aktivnega re-

formatorja in oblikovalca šole. Pedagoški delavec mora biti v taki vlogi, mora biti soustvarjalec v razvoju vzgoje in izobraževanja in ima pravico do položaja soodločujočega subjekta tudi pri lastnem strokovnem izpopolnjevanju. Pedagoški delavci že zdaj jemljejo strokovno izpopolnjevanje vse bolj ne kot nujno zlo, temveč kot svojo pravico.

Demokratični odnosi v sistemu strokovnega izpopolnjevanja pedagoških delavcev pomenijo tudi objektivno nujnost: metode prisile rodijo tu lahko le navidezne rezultate. O tem ni treba imeti utvar. Motijo se tisti, ki mislijo, da lahko dosežemo pri vzgoji in izobraževanju vidnejše uspehe brez učiteljevega in vzgojiteljevega zavestnega sodelovanja. Pri končnem učenem in vzgojnem učinku namreč ne odloča le učiteljevo znanje (tega bi mu lahko dodajali tudi s prisilo), ampak tudi njegova zavzetost, njegova pripravljenost in njegov odnos do stvari. Tu prisila odpravi, tu lahko vse dosežemo le s pridobivanjem. Taka je narava vzgojnega dela.

Sistem nenehnega poklicnega izpopolnjevanja pedagoških delavcev bo moral zajemati vse pedagoške delavce. Njihovega napredka najbrž ne bomo merili predvsem z izpiti, temveč z uspešnostjo njihovega vzgojno-izobraževalnega dela, v katerem morajo odsevati tudi rezultati stalnega izpopolnjevanja. Izpit o svojem strokovnem napredovanju bo torej polagal učitelj vsak dan, v svojem razredu, v vzgojno-izobraževalnem procesu. Nagrajevanje po delu bo moralo to upoštevati. Dokazila o strokovnem izpopolnjevanju bodo imela določeno vrednost, vendar le kot posredno dokazilo o učiteljevi nenehni rasti in o sodobnosti njegovega dela.

Nekaj drugega pa bo tisto dodatno, zahtevnejše in višje izpopolnjevanje, ki ga bo treba omogočiti pedagoškim delavcem, ki želijo preseči poprečje in biti na čelu pri ustvarjanju nove šole in modernizacijo vzgojno-izobraževalnega dela. Ta sistem povsem „neobveznega“ izpopolnjevanja bo imel verjetno tudi šolske in šolskim podobne oblike (z izpiti in podobnim). Tako dosežena višja izobrazba, nadpoprečna usposobljenost ali specializacija na določenem področju bodo odpirale dostop do odgovornejših funkcij in delovnih mest, z

ustrezno višjim osebnim dohodkom.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Motivacijski sistem strokovnega izpopolnjevanja pedagoških delavcev lahko temelji na naših družbenih odnosih; moremo ga presajati iz naših tujih odnosov.

Pri prenašanju tujih izkušenj na naša tla ne smemo zametati bistvenih razlik v družbenih odnosih, sicer bomo imeli našim samoupravnim organizacijam tuje tvorbe.

Strokovno izpopolnjevanje pedagoških delavcev lahko gradimo le na zaupanju v njihovo družbeno zrelost in pripravljenost za stalno izpopolnjevanje sebe in lastnega dela.

Pri strokovnem izpopolnjevanju morajo biti pedagoški delavci aktivni sodelavci; prevladovati mora odnos sodelovanja, spoštovanja in medsebojnega dopolnjevanja, saj je to pogoj za ustvarjalno srečanje in sintezo pedagoške teorije in prakse.

Bolj kot večina drugih poklicev je pedagoški poklic izpostavljen zahtevi pospešenega znanstvenega, tehnološkega družbenega razvoja — nenehno mu izobraževanju. Družba, ne bo ustrezno vrednotila pedagoškega poklica in tudi ne njegove posebnosti, bo zašla kmalu v težko kadrovsko krizo, saj bodo sposobnejši in razumnejši med mladimi raje usmerili bolje plačane, bolj konjunktturne in popularne poklice, katerih ni takega reformnega nemira in tako odgovornosti dela kot na področju vzgoje in izobraževanja.

JOŽE VALENTINČ

Stvarno o družbenem varstvu otrok

Predlog politike na področju družbenega varstva otrok v Sloveniji v letu 1973 pomeni učinkovit korak naprej od deklaracij: celostno obravnava vzgojno-varstveno področje in določeno zavezuje vse dejavnike, odgovorne za varstvo otrok.

Tako so ocenili gradivo, ki ga je pripravila republiška skupnost otroškega varstva, člani odbora za vzgojo in izobraževanje prosvetno-kulturnega zbora na svoji seji 7. februarja.

V razpravi je bil pojasnjen pojem „varstva“, ki se dandanes pogosto še vedno napak prevaja v pomen „pazništva“, v predlogu pa pomeni skrb za varnost in vzgojo otroka; gre torej za idejni in vzgojni pomen.

Namen gradiva: prispevati k učinkovitejšemu uresničevanju otroškega varstva na podlagi družbenih dogovorov, ki naj jih sklenejo vsi zainteresirani družbeni dejavniki na območju občin in republike. Vrsta statističnih kazalcev v njem opozarja na razvitost družbene skrbi za otroke v vseh občinah. Ti podatki so pripomogli, da so dobile občine hkrati s tem predlogom tudi celovitejšo in primerjalno sliko o družbenem varstvu otrok v razvitih, srednje razvitih in manj razvitih občinah. Odločitve, ki smo jih doslej navadno sprejemali v republiki, se prek občinskih skupščin in krajevnih skupnosti vedno bolj prenašajo tudi v delovne organizacije. Skratka, vsi, ki se ukvarjajo s tem področjem dejavnosti (občinske skupščine, odborniki in sveti), so dobili s tem predlogom podlago za uspešnejše dogovarjanje, ki naj prispeva k uresničitvi politike na področju družbenega varstva otrok v vseh občinah in v republiki.

Predlog je zgrajen na analizi, izkušnjah in programskih izhodiščih, sprejetih v preteklosti. Tako je na primer do leta 1975 predvideno, da bomo zagotovili sistematično zdravstveno varstvo otrokom do 15 leta starosti in na novo vključili v vzgojno-varstvene zavode 20.000 predšolskih otrok. Podaljšano

(Nadaljevanje s 1. strani)

vzgojno-varstvenih zavodih 3800 novih mest, 29.112 šestletnih otrok je vključenih v malo šolo, 26 % pa v celoletno pripravo v vzgojno-varstvenih zavodih. Republiška izobraževalna skupnost je pomagala predšolskim otrokom v nerazvitih območjih, povečala se je skrb za kakovost vzgojnega dela, ki je enotno načrtovano in bolj smotno organizirano. Poskrbljeno je za strokovno izpopolnjevanje vzgojiteljic, ki so dobile za svoje delo tudi več strokovne literature.

Razumljivo pa je, da v tako dinamičnem razvoju, kakršnemu smo priča danes, še ne more biti vse tako, kot želimo: še vedno je preveč zavrnjenih prošenj za sprejem otrok v vzgojno-varstvene zavode, ob modernizaciji mnogih vrtcev opominjajo mnogi zavodi z nižjim standardom na to, da bo treba storiti še precej, če bomo hoteli uresničiti načelo: Za vse otroke enako. Precejšnje razlike so v merilih financiranja, plačevanju storitev, porazdelitvi stroškovnih delavcev na posameznih območjih itn. Pokazalo se je, da ob načrtovanju novega nismo dovolj poskrbeli za ustrezno kadrovsko politiko — zato je

pomanjkanje vzgojiteljic vse večji problem. Upajo, da bo vse to — neurejeno in neenotno — uspešno pomagala razreševati na novo ustanovljena skupnost.

Nismo tako bogati, da bi uresničili vse želje hkrati. Poglejmo, na katere naloge jutrišnjega dne opozarja skupnost: leto dni pred vstopom v šolo vključiti vse otroke v vzgojni proces, modernizirati delo v predšolskih zavodih, kajti — družba zahteva sodobno šolo. Niso dovolj samo pobude; spreminjanje oblik in metod dela bo terjalo drugačno organiziranost zavodov in nenehno strokovno izpopolnjevanje vzgojiteljic.

Med prvimi nalogami skupnosti bo uresničevanje ustavnih dopolnil glede organiziranosti in za pridobitev samoupravnih pravic vseh delavcev s tega področja. Vzgojno-varstvene ustanove namreč ponekod niso samostojni zavodi, temveč na primer le oddelki pri osnovnih šolah, ki so v resnici prikrajšani za samoupravne pravice. Posebej se je treba dogovoriti, kako spremeniti samoupravne akte takih šol in organizirati TOZD. Uresničevanje samoupravljanja na področju, ki je še posebej družbenega pomena, pomeni zagotoviti v teh zavodih tudi

neposreden vpliv vse družbene skupnosti, krajevnih skupnosti, delovnih organizacij in staršev. Vloga staršev, ki so sami neposredni proizvajalci, je še posebej pomembna, saj bodo v svojih delovnih organizacijah odločali o denarju, namenjenemu za vzgojno-varstveno področje. Gelde na to morajo biti tudi boljše kot doslej seznanjeni z delom in problematiko, s sklepi in odločitvami, ki se nanašajo na delo teh zavodov v zvezi z razširjenostjo izpopolnjevanjem varstva.

Enotnih rešitev terja tudi samoupravno sporazumevanje glede delitve osebnih dohodkov. V statutu skupnosti je izražena tudi težnja, da se vzgojno-varstvena dejavnost vključi v sodobna prizadevanja šole za idejno vzgojo in izobraževanja. Z izobraževalnim programom naj bi aktivirala vzgojiteljice predvsem kot družbene delavke, da bi vplivale na še hitrejši razvoj in kakovostno rast predšolske vzgoje.

Skratka, od skupnosti pričakujemo veliko. Če bo znala prisluhniti problemom svojega področja in zahtevam našega družbenega razvoja, bo nedvomno upravičila svoj obstoj.

MARJANA KUNEJ

Včeraj, danes, jutri

KUPITE — PREBERITE

KJE SO ABSOLVENTI MATEMATIKE?

Po naših osnovnih in srednjih šolah že dolgo zelo primanjkuje učiteljev matematike. V pravi na izobraževalni skupnosti SRS so prišli do zanimivih ugotovitev:

— študentje matematike morajo vsipati poleg osnovne snovi še eno — npr. fiziko, če želijo skoraj ni šole, kjer matematika ne bi imel dovolj ur;

— glasbeni ali npr. likovni pouk pa se tretira kot samostojni študij. Nihče nima pravi prota temu, a na šolah se pogosto pripeti, da mora npr. učitelj likovne vzgoje poleg svojega predmeta prevzeti še druge.

Zakaj matematika ne bi mogla biti samostojni študij? Študirajo študentje zavoljo dija ali zavoljo potreb, ki so naši družbi? Društvo matematikov, fizikov in astronomov SRS ima komisijo za pedagoško dejavnost. Njeno delo obsega spremljanje dogajanja v šolah, sestanke aktivov s predavatelji ter organiziranje seminarjev profesorov srednjih šol. Gotovo je komisiji in celotnemu društvu dobro znano, da zaradi pomanjkanja strokovnjakov marsikateri šoli uči matematiko pač eden od predavateljev. Zvolj tega nastaja velika škoda in deficit v umskem kvantitativnem učencem. Zamujeno je težko doknaditi na srednji ali višji šoli. Pričakujemo, da bo društvo povedalo svoje predloge za izboljšanje sedanjega stanja.

MODERNA ŠOLA

UVAJANJE NOVEGA PREDMETNIKA IN REDIGIRANIH UČNIH NAČRTOV V OSNOVNO ŠOLO

V NOVO SMER

Novi predmetnik in redigirani učni načrti za osnovno šolo so izdelani in pripravljeni za tisk. Sestavljale so jih skupine, v katerih so delali učitelji, pedagoški svetovalci in teoretiki z višjih in visokih šol. Pri predčiščevanju osnutkov so upoštevali prispevke široke javne razprave, v kateri so prizadevno sodelovali tudi vsi učiteljski zbori slovenskih osnovnih šol. Tako je zavod za šolstvo opravil sodelavci zahtevno in obsežno nalogo, ki pa pomeni šele začetek dela. Z uvajanjem novega predmetnika in učnih načrtov so pred učitelji in ravnatelji osnovnih šol ter vso pedagoško javnost nove in odgovorne naloge. Res je namreč, da ne gre le za to, da zmanjšamo število ur pouka in redigiramo vsebino učnih predmetov, ki so doživeli tudi precej vsebinskih sprememb, temveč za to, da temeljito preusmerimo celotno delo in življenje osnovne šole. Najkoreniteje naj bi se spremenila vloga in položaj učitelja in učenca v vzgojno-izobraževalnem procesu. Naš smoter je učitelj kot organizator ustreznih dejavnosti in vzgojitelj!

Za uresničevanje teh nalog je zavod za šolstvo izdelal načrt modernizacije vzgojno-izobraževalnega dela, ki v prvi fazi zajema stopnjo razrednega pouka in je samo uvod v dolgotrajnejši proces nadaljnjega razvoja osnovne šole. O začrtanih nalogah so razpravljali člani ožjega in širšega kolegija, strokovnega sveta, predstojniki in pedagoški svetovalci organizacijskih enot zavoda za šolstvo in med njimi izbrali najpomembnejše.

Priprave in izvajanje redigiranih učnih načrtov bo usmerjal in spremljal operativni odbor, ki šteje devet članov. Sestav-

ljajo ga delavci zavoda in ravnatelji osnovnih šol. Odboru, ki skrbi za uresničevanje postavljenih nalog, bodo morali pomagati predvsem pedagoški svetovalci, učitelji in ravnatelji osnovnih šol in druge delovne skupine.

Načrt zajema naslednja delovna področja:

- Izobraževanje pedagoških svetovalcev, učiteljev in ravnateljev osnovnih šol in vzgojiteljev malih šol.

Tu je predvideno dopolnilno izobraževanje pedagoških delavcev, da bodo pravočasno pripravljene na spremembe vsebine in metod pouka. Potekalo bo v različnih oblikah, kot so: individualni študij, interni skupni študij na šolah, aktivni, seminarji, posveti.

Načrt daje prednost študiju novjših vsebinskih in metodskih vidikov pouka materinskega jezika, spoznavanja narave in družbe in psihologiji učenja.

- Učbeniki, priročniki, delovni zvezki, pedagoška dokumentacija, didaktični material.

Predvidena je postopna priprava najnujnejših učnih pripomočkov za učitelje in učence; ustreznih obrazcev za enotnejše, racionalnejše in preglednejše evidentiranje pedagoškega dela. Na tem področju smo se usmerili najprej na priročnike za učitelje in delovne zvezke za učence, ki omogočajo individualizacijo pouka.

Na prvem mestu so nova berila in delovni zvezki za slovenski jezik.

- Uvajanje sodobnejših oblik in metod šolskega dela.

To področje zahteva, da s pomočjo učiteljev in ravnateljev šol odkrijemo oblike in metode naše pedagoške prakse, zberemo izkušnje nekaterih

drugih republik, analiziramo dobljene podatke in usmerjamo nadaljnjo prakso.

V načrtu so najprej oblike in metode, ki omogočajo notranjo diferenciacijo pouka.

- Prostovoljne dejavnosti, šolske organizacije in društva, tekmovanja, akcije in nagrajevanje učencev.

Tudi s tega področja bomo morali zbrati s pomočjo učiteljev, ki so mentorji teh dejavnosti, pozitivne izkušnje na naših osnovnih šolah, na nekaterih šolah iz drugih republik in jih po analizi vrniti praksi. Doseči bomo morali tudi večjo povezanost šol s tistimi organizacijami, društvi in ustanovami, ki lahko bistveno obogatijo razširjeno šolsko dejavnost učencev.

Te naloge smo pomaknili na nekoliko poznejši čas.

- Spremljanje in ovrednotenje uresničevanja postavljenih nalog.

Vsi delavci in sodelavci zavoda za šolstvo soglašajo v tem, da brez proučenih sklepov spremljanja in vrednotenja pri uvajanju redigiranih učnih načrtov prakse ne bo mogoče dovolj učinkovito izboljševati in razvijati. Sprotna in sklepna spremljava sta nujni, sicer ne bomo vedeli, koliko smo dosegli začrtane smote. Vprašanje, kdo naj jo organizira in izvaja, pa je ostalo še odprto. To delo namreč zahteva pristop, ki presega naloge in možnosti zavoda za šolstvo. Zato naj bi evalucijo učnih načrtov prevzela ustrezna znanstvena institucija. Sem sodijo namreč še druge, širše naloge, ki so s prejšnjimi tesno povezane npr.: ocenjevanje in napredovanje učencev, celoletna priprava otrok na šolo, minimalne učne norme itd., ki zahtevajo raziskovalno delo.

Za začetek je predvideno enotno snemanje učne prakse, pri katerem naj bi sodelovali pedagoški svetovalci in ravnatelji osnovnih šol.

Namen načrta modernizacije vzgojno-izobraževalnega dela je torej:

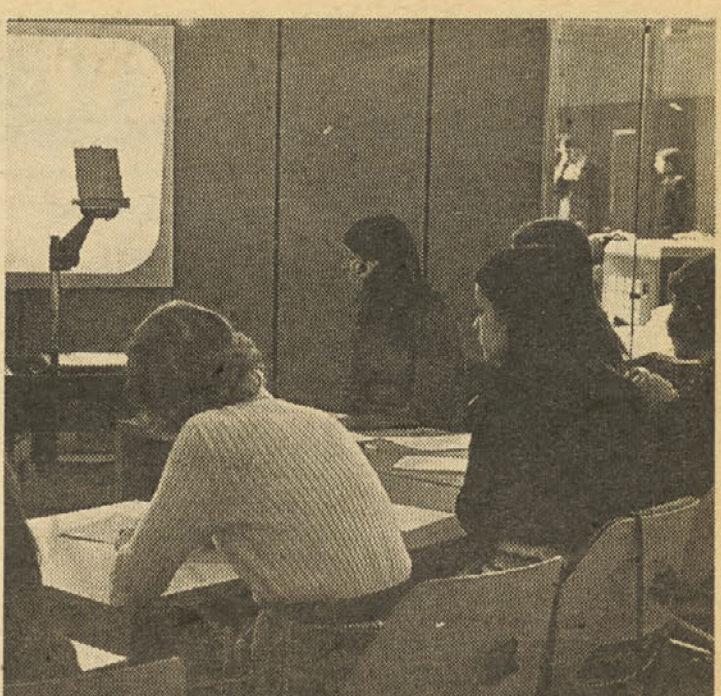
- načrtno usposabljanje pedagoške delavce za posodabljanje šolskega dela;
- postopno pripravljati potrebni didaktični material;
- uveljaviti novejši vidiki pouka slovenskega jezika, spoznavanja narave in družbe, spoznavanja narave in spoznavanje družbe, pozneje pa še drugih učnih predmetov;
- pospešiti modernizacijo oblik in metod dela;
- okrepiti vzgojno funkcijo šole;
- obogatiti programsko strukturo šole;
- spremljati uresničevanje postavljenih nalog;
- pomagati pri reševanju problemov v praksi.

Iz kratkega pregleda nalog lahko vidimo, da nas čaka veliko odgovornega dela, vendar se jih moramo lotiti. Ne smemo jih odložiti, sicer nas bosta čas in stvarnost pustiladaleč za seboj.

V šol. letu 1972/73 se pripravljamo na nove učne načrte, v šol. letu 1973/74 pa jih bomo začeli uresničevati v prvih štirih razredih.

Zavedamo se, da je uspešnost tega dela odvisna predvsem od tega, koliko ga bodo spodbujali in soustvarjali učitelji kot neposredni organizatorji vzgojno-izobraževalnega procesa. Zato smo predvideli in pričakujemo polno sodelovanje vseh osnovnošolskih učiteljev in ravnateljev.

JELICA MESESNEL

Sodobno v šoli — grafoskop Foto: Mirko Kambič

Da bi nudili vsem pedagoškim delavcem potrebno gradivo in jim tako omogočili poglobljeno družbeno-politično izobraževanje, smo pripravili publikacijo

IDEJNOST IN ŠOLA

Poleg idejno-političnih vidikov našega nadaljnjega družbenega razvoja obsega knjiga vrsto aktualnih prispevkov o marksizmu, idejnosti v vzgojno-izobraževalnem procesu, o vzgoji za samoupravljanje in samoupravi učencev, o patriotski vzgoji in samoupravljanju v vzgojno-izobraževalnih zavodih. Dodali smo še sklepe 30. seje CK ZKS in resolucijo 3. seje konference CK ZK Jugoslavije.

Pisci prispevkov so naši ugledni družbenopolitični in pedagoški delavci: Franc Popit, Milan Kučan, Stane Kranjc, Živko Pregl, dr. Božidar Debenjak, Veljko Troha, Miroslav Faleto, Ferdo Bem, Milojko Vidmar in Alojz Novak.

Knjiga bo nujen študijski pripomoček, ki bi ga moral imeti vsak pedagoški delavec, da bi lahko aktivno sodeloval pri vseh oblikah družbenopolitičnega in strokovnega izpopolnjevanja, ki jih bodo v prihodnjem obdobju organizirali vzgojno-izobraževalni zavodi, delavske univerze ali zavod za šolstvo. Mnogi prispevki v knjigi imajo trajno vrednost.

Cena knjige je 20 din. Naročite jo na naslov DOPISNA DELAVSKA UNIVERZA, PARMOVA 39, LJUBLJANA.

Ker je naklada omejena, vam priporočamo, da čimprej naročite potrebno število izvodov za vaše pedagoške delavce in vašo strokovno knjižnico.

ZAVOD ZA ŠOLSTVO SRS

PRIROČNIK ZA DELO V MALI ŠOLI

Pedagoški inštitut je na temelju rezultatov svojega raziskovalnega dela izdelal v decembru leta 1972 priročnik, ki naj bi vzgojiteljicam in učiteljicam pomagal pri njihovem delu v mali šoli.

V pripravo otrok na šolo, tako imenovano malo šolo, je v Sloveniji zajeta že velika večina šolskih novincev, ponekod pa že vsi.

Delo v mali šoli — mnoge vzgojiteljice in učiteljice ga opravljajo poleg redne delovne obveznosti — je razmeroma novo, še neutirjeno. Pedagoške delavke v malih šolah imajo različno pedagoško izobrazbo, niti vzgojiteljice niti učiteljice pa se med šolanjem za to delo niso neposredno usposabljele. Lotevajo se ga z različno stopnjo iznajdljivosti in večkrat neenotno.

Namen priročnika je tudi prispevati h kontinuiranemu, vsebinsko in metodično usklajenemu vzgojno-izobraževalnemu delu na predšolski stopnji (ki vključuje tudi malo šolo) in v osnovni šoli.

Menimo, da bo priročnik lahko tudi učiteljem, ki delajo v osnovni šoli, zlasti učiteljem 1. razreda, dal nekatere pobude za delo v razredu. Priročnik je namenjen tudi staršem kot pomoč za utrjevanje oziroma krepitev prizadevanj male šole v okviru družinske vzgoje.

Priročnik v konkretni, operativni obliki vsebuje smotre in naloge priprave otrok na šolo ter predloge ukrepov ter metodskih postopkov, s katerimi je možno te smotre uresničevati.

Priročnik je na zalogi.

Lahko ga naročite na naslov: Pedagoški inštitut pri univerzi v Ljubljani, Groblje 3, p. 61230 Domžale s tem, da izpolnite, izrežete ter pošljete natisnjeno naročilnico.

PEDAGOŠKI INŠTITUT PRI UNIVERZI V LJUBLJANI

NAROČILNICA

Naročamo izvide priročnika Priprava otrok na šolo.

Pošljite na naslov:

..... pošta:

Cena priročnika je 20,00 din. Plačate po prejemu računa.

NOVE STROKOVNE KNJIGE

1. Kolar Nuša: Naloge, smotri ter metodični napotki za pripravo otrok na šolo. Priročnik za delo v mali šoli. Groblje, Pedagoški inštitut 1972.
2. Naša osnovna šola. Odgojno-obrazovna struktura. Zagreb, Školska knjiga 1972.
3. Čop Milivoj: Pismene vježbe i sastavci. Zagreb, Pedagoško-književni zbor 1972.
4. Djordjević Dušan: Priručnik iz pedagoške psihologije. Novi Beograd, Narodni univerzitet 1973.

Učitelji prvih razredov o matematičnem pouku

Koliko dvomov in nezaupanja je zbudila pri učiteljih reforma pouka matematike ob svojem začetku! Mnogi učitelji so po prvih seminarjih, kjer so poslušali osnove teorije množic, podvomili, da bodo zmogli to nalogo. Nekateri so bili razočarani sami nad seboj, ker so ugotovili: „No, zdaj že v prvem razredu ne znam več učiti!“ Ko so predelali metodiko pouka v prvem razredu, je postala situacija jasnejša. Raznolikost metod, aktivne delovne oblike in metode so jih ohrabile in zaupanje v njihovo pedagoško poslanstvo se je vrnilo. Zavod za šolstvo je učiteljem prvih razredov ob začetku šolskega leta poslal pismo, iz katerega so lahko razbrali, da ne bodo osamljeni, da bodo dobili strokovno pomoč na rednih mesečnih aktivnih. V veliko oporo so jim bili vzorci časovne razporeditve učne snovi, ki so jih redno mesečno prejeli.

Zaradi pestrosti učne vsebine in različnih metodskih postopkov so mnogi učitelji v prvem polletju sodili, da so učne ure prenatrpane in časa je bilo vedno premalo. Nekateri učitelji so menili, da se učenci preveč igrajo. Mnogim se je mudilo k številom in računskim operacijam. Nekaterim se je zdelo, da je premalo časa za utrjevanje.

Ne glede na začetne dvome in bojazen so učitelji na koncu šolskega leta ocenili matematični pouk zelo ugodno. 93 % učiteljev prvih razredov je izjavilo, da je za učence privlačnejši kot tradicionalno računstvo. Podobno ocenjujejo metode dela pri matematiki v elementarnem razredu. 83 % učiteljev trdi, da je nova metoda ustrežnejša od prejšnjih.

V drugem polletju šolskega leta so mnogi učitelji pravilno ugotovili, da „igranje“ z množicami ni bilo izguba časa, marveč bogata naložba, ki se je obrestovala pri razumevanju računskih operacij. Naj ilustriram to z izjavo učiteljice: „Zelo sem dvomila, da bodo učenci znali računati, a se jim je pri računskih operacijah kar odprlo.“

Skoraj vsi učitelji trdijo, da je novost prinesla učencem mnogo koristnega, saj so načini dela in učna snov učence miselno močno razgibali. Hkrati učitelji izjavljajo, da je delo po novem programu zelo zahtevno. Od učitelja terja obsežne in poglobljene priprave na pouk in veliko dodatnega študija. In ne glede na napor je na koncu šolskega leta 90 % učiteljev prvih razredov izjavilo, da žele tudi v prihodnje delati po novem, 8 % jih je trdilo, da jim je vseeno, po katerem programu delajo, 2 % pa je tudi takih, ki so izjavili, da bi raje delali po starem programu.

In kaj menijo učitelji o tem, kako so učenci obvladali računske operacije v prejšnjih letih v primerjavi z učenci, ki so se matematike učili po novem. Informacije o tem smo dobili s posebnim anketnim vprašalnikom. V ta namen smo izbrali z zaključnim izborom poseben 10-procentni vzorec učiteljev. V roku smo dobili 138 odgovorov z naslednjimi rezultati:

2. odštevanje	19	58	34	26	1
3. dopolnjevanje v zvezi s seštev.	18	61	34	24	1
4. dopolnjevanje v zvezi z odštev.	19	52	36	27	4

Navedena števila v tabeli nam še ne povedo, ali je število učiteljic, ki so izjavile, da je bilo to znanje učencev v prejšnjih letih boljše, enako ali slabše, tudi statistično pomembno. Zato smo rezultate ankete preverili s X^2 testom hipoteze enake verjetnosti. Pri tem smo primerjali razširjene kategorije „bolje“ na eni strani in kategorije „enako in slabše“ na drugi strani.

Tabela: Število učiteljic po razširjenih kategorijah:		Število učiteljev v			
Računska operacija		bolje	enako ali slabše	X^2	
1. seštevanje		80	58	3,50	
2. odštevanje		77	61	1,84	
3. dopolnjevanje v zvezi s seštev.		79	59	2,88	
4. dopolnjevanje v zvezi z odštev.		71	67	0,10	
			X^2 0,05	ps 1	3,84

Vsi izračunani X^2 ne presegajo kritične vrednosti za nivo 0,05, zato lahko rečemo, da nam rezultati ne raziskave ne dajejo osnove za zavrnitev hipoteze enake verjetnosti. Ali z drugimi besedami: hipotezo enake verjetnosti lahko zadržimo in rečemo, da razlika v številu učiteljic, ki so znanje učencev prejšnjih let ocenile kot boljše in kot enako ali slabše ni statistično pomembna.

V pripombah je večina učiteljic navedla, da so učenci v preteklih letih znali bolje mehanično računati, a slabše razumsko, ker so le redki znali operacije tudi utemeljiti. Učiteljice tudi ugotavljajo, da so učenci preteklih let zaradi spominsko osvojenega znanja računali hitreje kot lanski 1. razred.

Za doseg te smotrov so učenci preteklih let porabili 190 učnih ur, učenci lanskega razreda pa samo 90. Že samo ta podatek pove, da je tradicionalno računstvo temeljilo na spominu in učenci so te operacije utrjevali, dokler jih niso osvojili kot spretnost brez razumevanja. Znanje učencev lanskega prvega razreda je na višji ravni, temelji na razumevanju in s tem pomeni modernizacija osnovnošolske matematike kvalitativen premik v znanju učencev, in sicer kot rezultat kvalitativnih sprememb v vzgojnoizobraževalnem procesu.

Vseh teh pozitivnih dosežkov bi ne bilo, če ne bi imeli postrtnovalnih učiteljev, ki so pripravljali delati dosti več, kot jih plačujemo. To so dokazale elementarne v prvem šolskem letu in dokazujejo tudi učiteljice drugih razredov v tem šolskem letu!

ANA TOMIČ

Tabela: Število učiteljev po ocenjevalnih kategorijah:				
Računske operacije	Učenci so znali prej:			
	veliko bolje	bolje	enako	slabše
1. seštevanje	20	60	41	16

ČIM BOLJE SE BOMO POZNALI

Temeljna izobraževalna skupnost Logatec

Uspehi s priokusom grenčice

S Polonco Senčurjevo, ki opravlja tajniške posle temeljne izobraževalne skupnosti v Logatcu že od ustanovitve, sva pred dnevi kramljala v toplih in novih prostorih, ki si jih je temeljna izobraževalna skupnost v Logatcu „priborila“ šele pred nedavnim.

V dobri uri, morda dveh, sva „preletela“ naloge, delo in uspehe temeljne izobraževalne skupnosti. Nič koliko neizrečenih besed in misli se je med najinim pogovorom zbiralo kot deževne kapljice v mlake, kot potočki v reke, ki jih zadržuje mogočen jez. Ne tožb in ne obtožb ni bilo. Le takrat, ko sva se pogovarjala o uspehih, prizadevanjih članov izvršnega odbora in skupščine temeljne izobraževalne skupnosti, sem čutil v teh besedah nekak priokus grenčice. Nič nenavadnega; silce te „dobrote“ dobi prej ali slej vsakdo, ki je delal leta in leta, trdno prepričan, da ravna prav in družbi v dobro, potem pa izve, da je bilo njegovo delo nesprejemljivo. Kljub zavesti, da je delal po svojem prepričanju in tudi po pravilih, skratka, da je ravnal prav.

Naj bo kakorkoli že. Name-noma sva se ognila vsem tem nevspehom, o katerih še ni bila izrečena zadnja beseda.

Pod oknom sem opazoval šolarje, ki so se zbirali in si v počitnicah, v posebnih tečajih, namenjenim prav njim, „nabirali“ smučarsko znanje. Njim ni šlo nič narobe. Tudi novi sneg, ki je kar za dvajset centimetrov v nekaj urah zvišal snežno podlago, jim ni bil napoti.

„Na območju naše temeljne izobraževalne skupnosti,“ pripoveduje Polonca Senčurjeva, „že nekaj let zapored organiziramo poletne in zimске šole v naravi. Tečaj smučanja imajo prav v teh počitniških dneh vsi učenci petih razredov vseh osnovnih šol na območju naše temeljne izobraževalne skupnosti. Tečaje pripravimo ponavadi v Gorenjem in Dolenjem Logatcu ter v Rovtahn. Vodijo jih učitelji telesne vzgoje in študenti-učitelji smučanja.

Tako kot je pozimi obvezen smučarski tečaj za učence petih razredov, je obvezna poletni tako imenovana šola v naravi za vse učence četrtih razredov; ta je bila vse do lanskega leta vedno na otoku Krku, sedaj pa je na Debelem rtiču.

Štorkši za šolo v naravi res niso majhni, vendar imajo starši za tovrstno vzgojo kar precej razumevanja.

Temeljna izobraževalna skupnost v Logatcu zajema območje občine, vendar se mi dozdeva, da te meje niso, vsaj kar zadeva šolanje otrok, natančno določene...

„Res je! Na našem območju imamo le dve centralni osnovni šoli. Ena je v Dolenjem, druga pa v Gorenjem Logatcu. V Rovtahn, Lazah, Hotedersici in Rovtarskih Žibrah so podružnične šole s štirimi ali tremi razredi in s štirimi, tremi, dvema ali enim oddelkom. Do konca lanskega šolskega leta smo imeli še šolo v Medvedjem Brdu s štirimi razredi v enem oddelku, ki pa smo jo morali ukiniti; kljub številnim razpisom namreč nismo mogli dobiti učitelja. Zdaj vozimo te otroke s kombijem v šolo v Gorenji Logatec. Letos smo priključili podružnično šolo Log-Zaplana k našemu območju, čeprav sodi geografsko k občini Vrhnika. Šolarji, ki obiskujejo to šolo, so vsi z našega območja.

Podružnična osnovna šola Vrh nad Rovtami je teritorialno na območju naše temeljne izobraževalne skupnosti, obiskujejo pa jo otroci iz logaške občine. Pedagoško in organizacijsko je vezana na osnovno šolo v Zireh-Ziri pa sodijo v škofjeloško občino.

Več kot tisoč učencev na vašem območju terja od vas več sodobno urejenih šol...

„Tako je in to vemo že lep čas. S samoprispevkom, za katerega so se občani odločili na referendumu pred tremi leti, smo doslej zgradili zdravstveni dom in novo šolo v Rovtahn. Lotili smo se tudi gradnje prizidkov k osnovnim šolama v Gorenjem in Dolenjem Logatcu, h katerima spada tudi telovadnica. V načrtu imamo preureditev podružničnih šol. Cene vsem storitvam naraščajo v vrtoglavo naglico, zato bomo morali, seveda, če bomo hoteli izpolniti vse obljube, samoprispevek še za nekaj let podaljšati. V tem času bomo najbrž v Logatcu zgradili še vzgojno-varstveni zavod. Tako bo poskrbljeno tudi za predšolske otroke, za šolanje pa bodo organizirali podaljšano bivanje v sedanjih šolah, ki jim bodo dozidali nove prostore.

Vse je odvisno od denarja, in če povem po pravici, nas že sedaj skrbi, kako bo s kadri in materialnimi izdatki, ki pri novem vzgojno-varstvenem zavodu ne bodo ravno majhni.

Ste morda že razmišljali o diferenciranem plačevanju otroškega varstva?

„Tako kot komisija za družbeno aktivnost žensk pri SZDL je tudi komisija za otroško varstvo pri temeljni izobraževalni skupnosti o tem že veliko razpravljala, kajti v občini Logatec je velik odstotek žena in mater zaposlenih. Zato je tudi veliko želja in zahtev po otroškem varstvu. O diferenciranem plačevanju oskrbnin pa kljub vsemu še ni določenih sklepov.“

Če dovolite, samo še eno vprašanje: Kadrovskim komisijam so marsikje naprtili dokaj težko breme, ki ga težko zmagujejo. Kakšno delo opravlja kadrovska komisija pri vas?

„V naši kadrovske komisiji je sedem članov. Med drugim opravlja ta komisija zahtevno nalogo pri dodeljevanju štipendij, bdi nad zasedbo delovnih mest v prosveti, veliko časa pa je vsaj do sedaj posvetila učencem pri poklicnem usmerjanju. Naj dodam še to, da smo sprejeti program dela v marsičem uresničili, medtem ko se bodo o novem načinu dela te komisije pogovorili novi člani skupščine že v zadnjih dneh tega meseca.“

TONE URBAS

Šentjur pri Celju

Gradnja nove šole

Letos bodo začeli v Šentjurju pri Celju graditi novo šolo oziroma podaljšek k stari šoli. Obe stavbi bosta povezani s telovadnico. S prizidkom bodo pridobili 16 učilnic s pomožnimi prostori, v katerih bo prostor tudi za glasbeno šolo, oddelek posebne šole in podaljšano bivanje otrok.

Po sedanjih predvidevanjih bodo znašali stroški gradnje okoli deset milijonov din. Republiška izobraževalna skupnost bo prispevala s krediti 80-odstotkov od vrednosti gradnje, 20-odstotkov pa bodo prispevali občani iz samoprispevka.

LANI TRETJI V SLOVENIJI — Joško Arko končuje letos osmi razred osnovne šole na Rakeku. V smučarskih skokih tekmuje za smučarski skakalni klub iz Logatca. Na lanskem republiškem tekmovanju v smučarskih skokih za starejše pionirje, ki je bilo v Bescnici, je osvojil „bronasto“ medaljo. Foto: Tone Urbas

Prvi v slovenskih srednjih šolah

Pred dnevi so v kranjski gimnaziji odprli nov fonolaboratorij, s čimer je bil storjen še en korak k modernizaciji pouka, za katerega si ta zavod nenehno prizadeva. Fonolaboratorij je vsestransko uporaben, saj poteka pouk v tej sodobni učilnici lahko kar po štirih programih hkrati.

Učilnica je opremljena še z diaporojektorjem, ki se mu bo prav kmalu priključil še grafskop. Fonolaboratorij je stal več kot 500.000 din. Denar za prvo tovrstno sodobno učilnico na Gorenjskem in prvo na srednjih šolah v Sloveniji sta poleg republiške izobraževalne skupnosti prispevali še temeljna izobraževalna skupnost v Kranju in gimnazija.

Nedvomno bo delo v novi sodobni učilnici, vsaj na začet-

ku, zahtevalo tako od učiteljev kot od dijakov, več naporov. Na pomoč pa bodo morale prisločiti tudi ustrezne strokovne službe, ki naj bi izdelale potrebne učbenike, da bo lahko fonolaboratorij, za katerega so odšteli precejšnjo vsoto denarja, čimprej rabil svojemu namenu.

—tu—

V REPENTABRU NAD TRSTOM — NOVA ŠOLA

V Repentabru, ki je najmanjša občina na Tržaškem, saj šteje nekaj nad 500 ljudi, so odprli novo prilično osnovno šolo, ki jo bodo obiskovali slovenski in italijanski otroci. Šola ima ime po pesniku Brd — Alojzu Gradniku. Po slovesnosti ob odprtju je sledil tudi kulturni spored, ki so ga pripravili slovenski in italijanski otroci. Pri tem je nastopil tudi zbor PD „Srečko Kumar“. Pomembnost tega kulturnega dogodka je v svojem govoru poudaril tudi slovenski ravnatelj Strnad.

Radovljica

Brez zamenjave

Na eni izmed zadnjih sej občinske skupščine v Radovljici so med drugim razpravljali tudi o imenovanju novih ravnateljev radovljiških osnovnih šol. (Vsem je že potekla mandatna doba.) Na razpis so se prijavili le dosedanja ravnatelj. Organizacijska enota zavoda za šolstvo in temeljna izobraževalna skupnost v Radovljici sta na predlog delovnih skupnosti posameznih osnovnih šol predlagala, naj bodo za naslednje obdobje ponovno imenovani dosedanja ravnatelj. Skupščina se je z predlogi strinjala in imenovala za ravnatelja osnovne šole Bled Petra Nuka, radovljiške osnovne šole Staneta Muleja, lipniške Dušana Poljska in za ravnatelja osnovne šole v Bohinjski Bistrici Franca Fistra.

Delovna skupnost osnovne šole v Gorjah, in tudi temeljna izobraževalna skupnost v Radovljici se nista poslali občinski skupščini predlogov za ponovno imenovanje ravnatelja; zato skupščina za to šolo ravnatelja ni mogla ponovno imenovati.

MORDA ŠE NISTE VEDELI...

— da so na zadnji redni seji izvršnega odbora temeljne izobraževalne skupnosti v Logatcu med drugim tudi razpravljali in sklepali o rebalansu proračuna za leto 1972 in o pripravah na zasedanje skupščine;

— da je bila redna seja skupščine temeljne izobraževalne skupnosti v Logatcu v zadnjih dneh lanskega leta;

— da so se poleg članov skupščine seje udeležili še: Vinko Haložan, predsednik skupščine občine Logatec, Remigij Jerman, predsednik občinskega sindikalnega sveta, Sonja Trček, sekretarka OK ZMS, Marija Petkovšek, predsednica komisije za otroško varstvo pri temeljni izobraževalni skupnosti in ravnatelj osnovnih šol v Dolenjem in Gorenjem Logatcu Pavle Smertnik ter Viktor Šen;

— da se od vabljenih gostov nista udeležila seje le predsednik OK SZDL in sekretar OK ŽKS Logatec;

— da je delo skupščine potekalo v najlepšem redu, le da se je nekoliko „zataknilo“ pri štipendiranju in kadrovski problematiki;

— da je skupščina temeljne izobraževalne skupnosti v Logatcu sprejela med drugimi tudi sklep, naj šteje skupščina v prihodnje 21 članov;

— da naj gospodarske delovne organizacije delegirajo devet članov, družbeno-politične organizacije v občini 4 člane, osnovni šole v Dolenjem in Gorenjem Logatcu pet članov, medtem ko naj vzgojno-varstveni zavod in skupščina občine delegirata tri za člane skupščine temeljne izobraževalne skupnosti;

— da sta izvršni odbor in zatem tudi skupščina sprejela sklep, naj se cenzus dohodka na družinskega člana, ki je hkrati merilo za dodeljevanje višine štipendij, zviša od 500 na 600 din;

— da je bilo tudi sklenjeno, naj se izobraževalna skupnost v Logatcu z dne, 26.12.1972 razpusti;

— da s tem dnem preneha mandat vsem članom skupščine in njenih organov;

— da skupščina temeljne izobraževalne skupnosti takoj, sicer skladno s spremembami in dopolnitvami statuta obvesti vse organizacije in organe, ki volijo, delegirajo ali imenujejo člane skupščine o sprejetem sklepu o številu članov skupščine v prihodnje in

IVO ANDRIČ MED VIŠEGRADSKIMI ŠOLARJI

Naš pisatelj — nobelovec Ivo Andrič je obiskal mesto Višegrad. V pogovoru z učitelji osnovne šole „Vuk Karadžić“ se je zanimal za število učencev v tej občini in za osnovne šole v bočini. V pogovoru je Ivo Andrič obnavljal spomine na svoje nekdanje šolske dni in na otroštvo. Pri tem je pripomnil, da nima neprijetnih vtisov s te šole. Z zanosom je govoril o svojih nekdanjih učiteljih: „Z veliko hvaležnostjo se spominjam iz svoje

šole učiteljev Popoviča in Avdulahoviča. Moji sošolci in jaz se jima zahvaljujemo; do končali smo to šolo, ter jim damo zaslužno priznanje. Ivo Andrič je bil zelo zadovoljen, da je pouk v šoli „Vuk Karadžić“ v novem šolskem slopu, ki ima polno učnih pomočkov.

Ob koncu svojega pogovora je izrazil vsem učencem te šole želje za uspeh pri pouku, da jim svetoval, naj bodo delavni in naj berejo dobre knjige.

Škofja Loka

Za učbenike v šolskih knjižnicah

Osnovne šole v škofjeloški občini nadaljujejo z akcijo za snovanje sklada za učbenike v šolskih knjižnicah. Doslej so šole zbrale že skoraj tisoč učbe-

nikov. Največ uspeha pri akciji so imeli učenci osnovnih šol v Gorenji vasi, kjer je letos dobilo že okoli 90-odstotkov učencev učbenike v šoli.

Jani in Boris Kavčič, mlada skakalca logaškega smučarskega skakalnega kluba, ki sta na tekmovanjih dosegla že skoke, dolge 33 in 28 metrov. — Foto: Tone Urbas

Volja in vztrajnost sta vir uspeha

Že takrat, ko je imela njihova osnovna šola v zimskih počitnicah obvezen smučarski tečaj, sta se Jani in Boris Kavčič raje poganjala prek mostu kar kršnekoli skakalnice, kot pa vijugala med vratci, postavljenimi na strmini.

Jani obiskuje letos sedmi razred osnovne šole v Gorenjem Logatcu, njegov brat Boris pa je v šestem razredu. Zaleta, mostu, doskoka, izteka četudi (za njiju) na še tako veliki skakalnici se ne ustrašita. Janiju je komaj 13 let in pet-

desetmetrska skakalnica je zanj že premajhna, kot je premajhna za Borisa že dvajsetmetrska „pručka“, čeprav mu je komaj 11 let. Trener Janez Sovan je z njunimi uspehi, kakor tudi z njuno voljo in vztrajnostjo, nadvse zadovoljen. Med trideseterico mladih in navdušenih skakalcev iz vseh šol na območju temeljne izobraževalne skupnosti v Logatcu, ki med šolskimi počitnicami še posebno pridno vadijo, sta Jani in Boris nedvomno med najboljšimi. T. URBAS

TEM BOLJE BOMO DELALI

RADIO IN ŠOLA

ENAJSTA ŠOLA

Danes pa nekaj besed o eni naših literarnih oddaj za otroke, v kateri ne objavljamo del, ki so jih za otroke napisali bodi domači bodi tuji pesniki ali pisarji.

zbrani najboljši prispevki mladih sodelavcev, ki prispejo v uredništvo na naš razpis. Pred oddajo namreč uredništvo razpiše določeno temo, mladi pisci

spodbujati k pisanju otroke po vsej Sloveniji, sta se pisatelja rada odzvala. Saj tudi v resnici spodbuda in nasvet pravega ustvarjalca poleg pomoči mentorja literarne dejavnosti na šoli veliko pomeni!

Najboljši spisi, ki jih izbere žirija, so potem objavljeni v oddaji. To in lepa knjižna nagrada s posvetilom obeh književnikov je za mlade pisce spodbuda. Oddaja ENAJSTA ŠOLA je na sporedu šesto leto in se je v minulih letih že lepo uveljavila. Krog mladih sodelavcev je že zdaj širok. Poleg spisov, ki nam jih pošljejo posamezniki, smo še posebno veseli rednega sodelovanja literarnih in novinarskih krožkov.

Posredujemo vam dve spisu na temo: KAJ SEM SE NAUČIL OD SVOJEGA OČETA:

Rad imam očeta. V njem vidim lik pridnega in poštenega človeka. Oče je imel trdo mladost, večkrat mi pripoveduje o tem, kako je bilo takrat, ko je bil deček. Pri tem pa se zamisli in zazre nekam daleč v preteklost, v leta svojega otroštva. Njegov obraz je zguban, njegove roke hrapave in žuljave, pa vendar tako dobre. Trudi se zame, da bi bila moja mladost lepša in srečnejša, kot je bila njegova. Moj oče je električar. Ko sem bil še majhen, sem ga gledal, kako je plezal po električnih drogih in popravil. Gledal

sem ga z nekim zanosom in zanimanjem ter s tistimi velikimi radovednimi otroškimi očmi. V meni se je porodila želja, da bi bil tudi jaz električar, ko dorastem. Toda z leti so prišli drugi načrti.

Večkrat greva z očetom v naravo. Ljubiva jo, saj najdeva v njej kosček sreče in razvedrila. Kadar pa v krošnjah mogočnih dreves zasumi veter, takrat se ti zdi, kot bi drevesa vabila in skrivnostno šepetala. Oče mi v naravi odgovarja na vsa moja vprašanja in mi pri tem pove še marsikaj lepega in zanimivega. Oče mi je učitelj in vzgojitelj. Naučil me je spoznavati med dobrim in zlom, med pravico in krivico. Moj oče je dober in pošten. Hoče, da bom tudi jaz takšen, kajti le tako bom lahko v življenju kdaj uspel.

Zakaj ste dali takšen naslov v spisu za ENAJSTO ŠOLO?

Prispevkov z negativno oceno o očetih tako ne boste objavili. Koliko otrok bo upalo povedati resnico, da o svojem očetu ne vedo nič dobrega? Vem, med mnogimi prispevki vam ne bo težko izbrati tistih, kjer bodo učenci pisali vse lepo in najboljše o svojih dobrih skrbnih očetih, na katere so tako ponosni. Da, dosti je tudi dobrih očetov in srečni so tisti otroci, ki jih imajo. Dobri očetje pomagajo svojim otrokom pri igri in učenju, vzgajajo jih, jim posredujejo svoje izkušnje in znanje, a najvažnejše: otroci, ki

imajo dobrega očeta, se počutijo varne doma, v družbi in šoli. Tudi v šoli tovariši učitelji bolj upoštevajo učenca, ki ima dobrega očeta. O takšnem očetu bi radi slišali tudi v Enajsti šoli. Zakaj?

Rada imam svojega očeta, takšnega, kakršen je. A zakaj ne bi smela povedati resnice, četudi težko, da se nisem od njega nič naučila, ker ga ni bilo doma. Moj oče me ima rad, plačuje za moje vzdrževanje, a vendar mi ni dal tistega, kar otrok najbolj potrebuje: varnosti! Kdo bo razumel žalostno mladost otroka, ki raste brez močne očetove opore? Saj mama lepo skrbi zame, a jaz vedno pogrešam očeta, ta pa me je še čisto majhno zapustil. Kako vesela sem bila in srečna, kadar me je prišel obiskat, četudi le za kratek čas. Ti obiski pa so bili vedno redkejši.

„Pa očka kaj pride?“ so me večkrat spraševale „dobre“ sosedice.

„Pride,“ sem se zlagala. „Vsako nedeljo pride,“ sem hi-

tela, čeprav ga morda že mesec in več ni bilo in so sosedice to prav dobro vedele. Ob šolskih praznovanju sem z očmi zamažala svojega očeta. Vedno le mama! Jaz sem si pa tako neznanosko želela, da bi bila oba skupaj. Kakšna praznina ob sobotah in nedeljah! Kako se bojim šolskih počitnic! Ko sem v šoli, ne čutim te praznine in samote. Tam sem enaka med enakimi. Doma in v družbi pa čutim, da sem prikrajšana za očetovo ljubezen, skrb in varnost. Starši ne bi smeli zapustiti svojih otrok.

Konec februarja bo na sporedu oddaja ENAJSTA ŠOLA z naslovom: KAJ JE TO SAMOSTOJNOST. Krog mladih sodelavcev je bil že v zadnjih oddajah širok. Upamo pa, da se bo v vsaki novi oddaji ENAJSTE ŠOLE nabralo še veliko novih sodelavcev.

„ODRASLI TAKO – KAKO PA MI?“

NE SMEM MED PRIJATELJE

V soboto, 17. februarja ob 14.00 uri na drugem programu se bodo naši mladi sodelavci ob tej zgodbi pogovarjali o tem, kaj storiti, če te starši ne pustijo med prijatelje.

DOMAČNOST IN SPROŠČENOST

v šolah izmišljajo nemogoče stvari, ko se prvošolčki učijo „komputersko“ matematiko in uporabljajo več knjig, kot so jih imele nekoč vaše knjižnice...

Ste opazili? Začel sem uporabljati branjevske filozofije. Tam na oni strani mize pa sedi učiteljica in se čudi mojemu obisku. Opravičujem se in prepuščam besedo MARIJI LUŽNIKOV.

„V razredu, med otroki sem zelo srečna! Prijetne učence imam, simpatične in domače. Saj sploh ni neprijetnih otrok, čeprav naletimo med njimi mnogokrat na težave. Toda, v tem primeru bi morala govoriti o posledicah bolezni, življenjskih razmer ali celo o vedenjsko motenih otrocih.“

Štejem leta, ki se začinjajo pri letnici 1947. Seveda, to je bilo v tisti kmečki hiši brez elektrike. Ni dvoma, da nekaj manj kot trideset let učiteljskega poklica do izobrazbe do učencev, do lastnega dela in hotenj.

„Pravzaprav ne vem, če je to tisto, kar sem hotela doseči. V razredu sem bolj materinska. No, pa nikar ne mislite, da pomeni to pomanjkanje strogosti! Otrokom samo dovolim, da pridejo v mojo bližino, v moj svet, v katerem je vedno največ prostora namenjenega prav njim. Z njimi delam, kot bi bili moji otroci. Nikoli ne skoparim s časom, nikoli ne hitim. V po- jem šole hočem vnesti domačnost in popolno sproščenost.“

Zdi se mi, da o rožah ne bi govorila z večjo ljubeznijo. Po dopoldanskem pouku se vrne domov med knjižne police, med pohištvo in kuhinjsko posodo, pa se popoldne spet vrne v šolo.

Navadila se je, da takrat pripravi tabelsko sliko, da pripravi učilnico za naslednji dan pouka.

„Metoda poučevanja v prvem razredu je precej svobodna in še najbolj pri poučevanju začetnega branja in pisanja. Pri pouku slovenskega jezika pričakujemo učitelja reformo. Spoznati moramo vendarle sto znakov za pisanje in če se učitelj posebej ne potrudimo, je lahko učenje zelo dolgočasno.“

V prihodnosti bi se morali poglobiti predvsem v individualizacijo pouka na elementarni stopnji, pri čemer pa bi učitelji potrebovali največ pomoči. Tudi tovrstne literature je zelo malo.

Sicer pa moram poudariti, da nam naša pedagoška literatura veliko pripomore pri uspešnem uporabljanju novih znanstvenih dognanj na področju vzgoje in izobraževanja. Mislim, da ne bi smelo biti učitelja, ki ne bi prebiral sodobne pedagogike.“

Čas... večna prezaposlenost učitelja? Ali je mogoče v teh besedah najti oporišče za pedagoško in metodično „zaostalost“?

„Tako je; kljub vsemu, kljub vsem resnicam je treba poiskati tudi ta čas. Ampak to ni lahko! Zdi se mi, da tudi tu nekje tiči odgovornost učitelja do svojega poklica, do svojega dela. Družbenopolitični položaj prosvetno-pedagoških delavcev pa je tako ali drugače znan. Delo z otroki je TEŽJE DELO.“

O modernizaciji pouka govoriva, o tem, da se pozna želja zavoda za šolstvo in pedagoških strokovnjakov, da bi kar najbolj modernizirali pouk na naših šolah.

Nova matematika... Navdušenje učiteljice je na trdnih tleh. Lani je pripravila za starše nastop. Bili so navdušeni in letos ni bilo nič drugače. Seveda je bilo potrebno prvotni načrt nekoliko spremeniti, ga rešiti prenatrpanosti. Otrok je začel vendarle tudi pri matematiki logično misliti. Pouk matematike je postal tako priljubljen, da se je učiteljica zbal, da ne bi ostal pouk slovenskega jezika v senci. Seveda so potrebna za moderni pouk tudi sodobna učna sredstva, razumevanje šolske uprave in učiteljev; potrebno je več delovne zavzetosti.

„V veliko pomoč pri pouku je razredna knjižnica, za katero so učenci ob začetku leta prispevali svoje knjige. Narisala sem jim izkaznice za branje, kamor letajo čebelice za pridnost. Potem jih zbiramo v množice...“

V razredu imamo poštno nabiralnik, kamor prinašajo učenci pisma za učiteljico. Opisujejo svoje doživljanje, rišejo, zastavljajo uganke...

Učenci pišejo koledar novice iz narave...

Ni dvoma, učenci se morajo v šoli toliko naučiti, da jih doma ni treba poučevati. Doma je nujno le organizirati otrokov prosti čas. Seveda bi lahko govorili o prezahtevnosti nekaterih staršev, o tem, da bi vsi imeli radi odličnjake, da... No, normalno razviti učenci bi ne smeli ponavljati razreda.“

Poslavljam se od učiteljice MARIJE LUŽNIKOVE. Spet je odhitela v šolo Vita Kraigherja in spet jo bodo jutri čakali pred šolo učenci debel kos ure prej, kot se začne pouk.

Molčati bi moral in vsaj za trenutek krotiti svojo radovednost. Morda bi začela govoriti o rožah, o kratkih sprehodih po Tivoliju, o dežju, ki ga v nočeh rada posluša ali o svojem stanovanju. Kdo ve? Najbrž bi se nasmešnil, če bi trdila, da jo zabava gospodinjstvo, kuhanje, pomivanje posode...

Nepomemben spomin. Tudi tista šola v Savinjski dolini bi se zdela danes mnogim nepomembna: dolgočasna kmečka hiša, v veliki sobi majhna petrolejka, nekoliko večja obledela šolska tabla in mlada učiteljica ob oknu.

Naj se zavrti čas, naj se ustavi v velikem mestu – samo za nekaj trenutkov. Še sreča, da v tem razredu ni šolskega zvonca, da sploh ni ničesar, kar bi človeka sililo k naglici.

Na koledarju je letnica: 1973. In zakaj bi morala govoriti prav o spremembah od nekoč do danes? Reciva, da se je vse spremenilo, skoraj vse. Tam, kjer je ljudi nekoč pestilo neznanje, jih danes preganja čas. Ljudje živijo, delajo, si želijo vedno več in nimajo časa za svoje otroke. Saj, saj... še otroke naj bi učili; danes, ko si

Poučevati – se pravi dajati vedno znova in znova iz bogate zakladnice znanja in ljubezni... Tako misli in dela učiteljica Marija Lužnikova pri svojih prvošolcih. Foto: Silvo Teršek

OB SREČANJU VZGOJITELJEV DOLENJSKE

Domski delavci Dolenjske so se v tem šolskem letu že drugič sestali – in sicer v Sevnici kot gostje poklicne šole. Razpravljali so o delu v domsko mladino, o medsebojni pomoči. Profesor Veljko Troha (vodja oddelka pedagoške akademije v Novem mestu) je govoril o pedagoških možnostih ter značilnostih samoupravljanja učencev in gojencev v domovih.

Prosvetni delavci so v razpravi povedali nekatere primere

kot dokaz, da so njihova prizadevanja na pravi poti in da bodo še v tem šolskem letu v sodelovanju z mladino in ob izmenjavi izkušenj uspešno napredovali.

Vsak tak sestanek je za domske delavce velika pridobitev v teoriji in praksi domske dejavnosti, pa tudi doživetje tovarištva in medsebojne pomoči.

MARJAN TRATAR – UČO

Z najvažnejšimi kovinami, njihovimi lastnostmi in obdelavo se učenci seznanijo že v petem razredu osnovne šole. Spoznajo tudi najrazličnejše orodje, ki ga uporabljajo pri obdelavi mehke pločvine. Učenci petega razreda osnovne šole Kočevje pri rezanju pločvine z vzvodnimi škarpami. Foto: France Brus

NEANGAŽIRANE ŠOLE NI NIKOLI BILO IN JE TUDI ZDAJ NI

Šola vse bolj izgublja primat v izobraževanju — mora pa skrbeti, da posreduje mlademu človeku čim več znanja in ga seznanji z različnimi pogledi na svet.

Glavni uredniki vseh prosvetnih listov naših republik so se dne 31. januarja — na pobudo Zveznega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti — sešli v Beogradu, izmenjali misli o vlogah prosvetnih listov v sedanjih situaciji, povedali predloge za prihodnje delo ter medsebojno sodelovanje.

V uvodu je sekretar zveznega odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Vasko Raičević prikazal vlogo šolstva v sedanjih družbi — kot tudi vloga Sindikata delavcev družbenih dejavnosti in njihovih glasil — prosvetnih listov. Če si naše šolstvo predstavljamo v obliki človeškega telesa, bi lahko rekli, da ima zakrnele noge (to je predšolska vzgoja, VVZ), velik trebuh (to je osnovno šolstvo), kokešje prsi (naše srednje šolstvo) in debelo glavo (visoko in višje šolstvo). Če želimo, da bodo rezultati delovanja šolskega sistema dobri, bi moral biti le-ta enakomerno (ali harmonično) razvit. Vloga prosvetnih listov je, da poleg poročanja o sedanjem stanju in prizadevanjih za napredek vložijo lastne sile za reformo celotnega šolstva.

Glede stanja našega učitelstva je razprava ugotovila, da so zdaj na šolah pač tiste učne moči, ki so same prišle na ta mesta — osrednje skrbi za učiteljski kader v zadnjem desetletju nismo opazili. Stabilizacija, ki naj bi utrdila naše gospodarstvo, v resnici ogroža šolstvo: mnenje zveznega odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti je, da ne smemo varčevati tam, kjer je denarja že tako premalo. Lahko bi prištedili marsikak dinar z racionalizacijo časa študija na fakultetah ter z zmanjšanjem osipa v osnovnih in srednjih šolah. Tudi poenostavljen šolske administracije ter organizirano izdajanje učbenikov je racionalizacija. Zvezni sindikat delavcev družbenih dejavnosti bo odsej aktivneje sodeloval z vsemi prosvetnimi listi: poročal bo o svoji dejavnosti za napredek šolstva pri nas — kot tudi o sodelovanju s sindikati drugih držav. Tudi republiški sindikati so dolžni čim tesneje sodelovati s prosvetnimi listi; o slovenskem sindikatu lahko rečemo, da je sodelovanje zelo dobro.

Prosvetni listi naj bodo odsev družbene povezave s šolstvom, je dejal Nenad BRKIČ, član zveznega odbora in predsednik republiškega odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Hrvaške. Poudaril je, da je bila povezava šolstva z gospodarstvom doslej le improvizacija

— toda sčasoma bo morala postati preizkušena družbena praksa. Kot del te ustaljene prakse naj bi bili tudi družbeni dogovori. Kako naj rešimo vprašanje družbene vrednosti šole — če delamo razliko med produktivnimi in neproduktivnimi panogami?

Glede pomanjkanja prosvetnih delavcev so med republikami velike razlike. Največje pomanjkanje je v Sloveniji; višek prosvetnih delavcev je v Hrvaški (tam imajo 11 pedagoških akademij) — vmes so druge republike. Sindikati bodo pri reševanju tega problema imeli odločilno vlogo že s tem, da bodo prikazali nujnost izobraževanja za obstoj in napredek družbe kot celote. Pomembnost sodelovanja prosvetnih listov je posebno poudaril Milija KNEŽEVIČ, urednik „Prosvetnog pregleda“ (Beograd). Združeni v prizadevanjih za napredek šolstva bomo dosegli več. Treba je poročati o delu in prizadevanjih v drugih republikah, tako na ožjem šolskem področju kot o vlogi prosvetnih delavcev v družbi. Istih misli so bili tudi uredniki drugih časopisov. Eden od sklepov srečanja je, da bodo listi vsaj občasno — če ne redno — poročali o stanju šolstva v drugih republikah.

Vloga in naloga prosvetnih listov je, da vedno bolj povezujejo šolo z gospodarstvom, z družbo kot celoto.

Vsaka šolska ura je lahko dobiček ali pa izguba za našo družbo. V vsaki šolski uri lahko mlad človek nekaj pridobi — tako znanje kot spoznanje napredne usmerjenosti, pripadnosti družbi. Tu se začne tista resnična racionalizacija na šolskem področju — ne pa pri manjšanju odstotkov v družbenih dogovorih. O tem bi morali pisati vsi naši listi, v boj za resnično racionalizacijo in reformo šolstva bi se morala vključiti tudi radio in televizija. Naše založbe za izdajanje učbenikov bi se morale dogovarjati ter usklajevati svoje delo.

Uredniki republiških prosvetnih listov so se dogovorili za čim tesnejše sodelovanje: večkrat se bodo sestali, imeli pa bodo tudi čim tesnejšo povezavo z republičnimi sindikati kot tudi z zveznim Sindikatom delavcev družbenih dejavnosti. Zavoljo koordinacije prizadevanj za napredek šolstva, pridobivanja izkušenj ter izmenjave mnenj je za letošnje jesen predviden sestanek urednikov prosvetnih listov balkanskih dežel v Sofiji.

NEŽA MAURER

NALOGE IN DENAR

Na zadnji seji izvršnega odbora republiške izobraževalne skupnosti so najprej obravnavali osnove za izdelavo normativov za gradnjo in opremo dijaških domov. Kot je znano, se je republiška izobraževalna skupnost že v minulem letu odločila, da bo tako kot za gradnjo osnovnih šol izdelala normative tudi za gradnjo dijaških domov ter tako še bolj spodbudila racionalno investiranje v vzgojno-izobraževalne objekte. Glavni projekt bo za dijaške domove gotov aprila, iz ponudbe proizvajalca pa je razvidno, da bo znašala cena ležišča 4 milijone ali 2700 dinarjev na kvadratni meter in da je limitirana kvadratura 15 kvadratnih metrov na ležišče. Ko so na seji obravnavali osnove za izdelavo normativov, so menili, da so izredno ugodni ob ceni, ki jo postavljajo in da je celotno gradivo metodološko izredno dobro izdelano.

V nadaljevanju seje so se dalj časa zadržali ob obravnavanju osnutka finančnega načrta izobraževalne skupnosti za to leto ter izhodiščih za pripravo meril za financiranje vzgojnih in izobraževalnih dejavnosti v letu 1973. Republiška izobraževalna skupnost se je namreč znašla v precejšnji zagati, saj ob omejenih finančnih možnostih in nekaterih restriktivnih ukrepih, ki so prizadeli tudi področje vzgoje in izobraževanja, ne bo mogla izpolniti vseh nalog. Tu ne gre zgolj za izpolnjevanje sedaj zadanih ciljev, marveč tudi za nekatere naloge, katerih začetek sega še v lansko leto in ki jih kljub dobrim začetnim rezultatom ne bo mogoče dosledno izpeljati. Tako so na seji poskušali najti najboljše rešitve, da bi nemoteno izpeljali vsaj najnujnejše naloge, hkrati pa so se dalj časa zadržali tudi ob vprašanju, ali je uvajanje restriktivnih ukrepov oziroma način, kako so bili uvedeni, res primerno tudi za področje izobraževanja. Upoštevati moramo namreč, v kakšnem položaju je to področje danes in kako bo zamrznitev osebnih dohodkov vplivala na že tako pereče pomanjkanje kadrov, predvsem v srednjem in strokovnem šolstvu. Sedanja zamrznitev osebnih dohodkov prosvetnih delavcev je namreč najbolj prizadela prav te šole, ki so že sicer veliko let v kadrovski zagati. Tako se dogaja, da strokovno usposobljeni mladi ljudje zapuščajo šole in odhajajo v gospodarstvo, kjer je njihovo delo bolj nagrajevano. Skratka, zamrznitev je povzročila, kot so dejali na seji, ponovno kadrovsko poslabšanje že tako kadrovske osiromašene

strokovnega šolstva, čeprav smo v številnih dokumentih zavezali, da bomo dali prav temu šolstvu letos še poseben poudarek. Na seji so ugotovili, da bo treba za izpolnjevanje nalog nujno poskusiti še dodatne rešitve in da je edini izhod iz sedanjega položaja v neposrednem dogovarjanju z občani. V razpravi o pomanjkanju denarja so na seji ponovno oživili predlog o uvedbi plačevanja šolnine za vse ponavljalce na srednjih, višjih in visokih šolah, zaostila pa naj bi se tudi merila glede ponavljanja posameznih letnikov na fakultetah ter omejile možnosti za prenekanje zgolj formalen vpis na posamezno fakulteto. Tako bi, kot so dejali, prihranili veliko denarja, ki bi ga potem lahko usmerili drugam, v donosnejša področja. S svojimi stališči in sklepi je izvršni odbor republiške izobraževalne skupnosti seznanil tudi ustrezne organe republiške skupščine in republiškega izvršnega sveta.

Na seji so potem spregovorili tudi o poglavitnih nalogah republiške izobraževalne skupnosti v tem letu. Mednje sodi še naprej uresničevanje ustavnih dopolnil, izravnavanje pogojev za vzgojo in izobraževanje, kadrovska problematika, skrb za materialna vprašanja študentov ter mreža srednjih poklicnih in strokovnih šol. Vse to so osrednje naloge, ki jih bo treba uresničevati, čeprav v nekoliko zmanjšanem obsegu zaradi omejene denarne vsote, namenjene za vzgojo in izobraževanje v tem letu.

V nadaljevanju seje so sprejeli poročilo o uresničevanju nalog akcijskega programa za izravnavanje pogojev za vzgojo in izobraževanje otrok in se obširneje ustavili ob obravnavi letošnjega delovnega programa pedagoškega inštituta v Ljubljani. Obširneje so obravnavali tudi delovni načrt za uresničitev poglavitnih nalog univerze do leta 1975, ki ga je pripravil center za razvoj univerze v Ljubljani. Načrt predvideva, kateri bodo poglavitni smotri univerze v prihodnjih letih. Mednje prištevamo med drugim večjo integracijo pedagoških zmogljivosti univerze in njeno kadrovske okrepitve, uresničevanje že sprejetih sklepov, naloge v zvezi s študijskim sistemom in razvijanjem podiplomskega študija. V razpravi je bilo slišati nekatera mnenja oziroma vprašanje, ali so upravičeni glasovi, ki pravijo, da predlagani načrt prilagaja univerzo danim pogojem ter da ne teži za reformo univerze. Predstavnik centra je takšna mnenja, ki krožijo predvsem med študenti in mlaj-

šimi pedagoškoizobraževalnimi delavci, odločno zanimal ter poudaril, da vse to ustvarja na univerzi negativno ozračje, ne prinaša pa nobenih pozitivnih premikov.

V nadaljevanju razprave o tej problematiki so se dotaknili možnosti, kako bi univerzo približali najširšemu krogu delovnih ljudi ali kako resnično vključiti na univerzo ljudi iz delovnega razmerja ne glede na to, ali imajo formalno izobrazbo ali ne. Gre za večjo odprtost univerze, za vprašanje, kako omogočiti študij določenih predmetov na univerzi tudi ljudem, ki nimajo srednje šole, ne glede na to, ali formalno dokončajo študij ali ne. Univerza naj bi takšnemu človeku samo dala znanje s področja, ki bi ga potem potreboval za normalno vključevanje v delovni in samoupravni proces. Sicer pa so na seji menili, da je delovni načrt kljub nekaterim pomanjkljivostim pozorno pripravljen, saj se loteva perečih problemov. Če bo uresničen ter ob ustrezni podpori, bo univerza storila velik korak naprej.

Ob koncu nedavne seje izvršnega odbora republiške izobraževalne skupnosti so razpravljali tudi o predlogu programa strokovnega izpolnjevanja pedagoških delavcev v tem letu.

NADJA PENGOV

ZA ENAKO DELO — RAZLIČNO PLAČILO

Po vseh šolah se v teh februarjskih dneh zbiramo delavci šol na sindikalnih občinskih zbora in razpravljamo o pedagoških, družbenopolitičnih, ekstenzijskih in drugih zadevah.

Dne 8. februarja, potem ko smo skupaj z učenci proslavili slovenski kulturni dan, smo se zbrali na sindikalnem občnem zboru vsi delavci osnovne šole Oskar Kovačič Škofije. Poročilo predsednice, ki je podala pregled dela za obdobje zadnjih dveh let, je sledila razprava o naslednjih perečih zadevah: nujna je izgradnja stanovanjskega bloka za učitelje, sicer bomo jesehi ostali brez predmetnih učiteljev. Priprave za gradnjo trajajo namreč že več let!

Živo smo zainteresirani za načrtno in hitrejše reševanje materialnega stanja šolskih zgradb na Koprskem, saj delujemo v šolski stavbi, ki je povsem nefunkcionalna in tudi dotrajana. V šoli z razpadajočimi stenami, neustrezno razsvetljavo, ozkimi in temnimi hodniki, premajhnimi učilnicami, brez kabinetov in drugih

(Nadaljevanje s 1. strani)

delali v podaljšanem delovnem času. Znano je namreč, da na šolah obračunavajo nadurno delo po tromesečnih ali polletno. Ker je to ostalo neplačano, je seveda tudi dovoljeni limit za leto 1973 nižji.

Kot poseben problem navajajo nemoč pri delni valorizaciji OD za prvi dve obračunski kategoriji delavcev, kar je bilo z družbenim dogovorom posebej določeno. Ker prelivanja znotraj kategorij ni mogoče pričakovati, je tudi možnost povečanja KOD za ti dve kategoriji do 100 din preprosto — odpadla!

Se bi lahko naštevali. Nesmislov je torej veliko, zato so člani izvršnih odborov podprli predlog predsedstva, da republiški odbor (ki ima tudi zakonito možnost) izvede postopek animacije pri izvršnem svetu SR Slovenije za doseg „zamrznitve“ na ravni polne realizacije samoupravnih sporazumov za nekatere dejavnosti oziroma kategorije. Seveda pa ob tem poudarjajo, da bi izobraževalna skupnost SR Slovenije morala poskrbeti za dodatna sredstva za tiste občine in šole, ki same tega ne bi zmogle. Sicer pa bodo rezultati kmalu znani in bomo bralce o tem še obvestili.

S. PEVEC

pomožnih prostorov trpi tudi učnovzgojno delo z učenci. Rešitev vidimo le v izgradnji nove šole, za kar se zavzemajo tudi občani škofijske krajevne skupnosti.

Naš občni zbor tudi ni mogel molče mimo vprašanja zamrznitve osebnih dohodkov. Razumemo upravičenost zamrznitve, ki naj pripomore k stabilizaciji našega gospodarstva. Smo pa zoper to, da zakon o zamrznitvi „kaznuje“ tiste kolektive, ki so med letom varčevali in se torej obnašali „stabilizacijsko“. Ne moremo se strinjati s tem, da imamo v mesecih zamrznitve za enako delo različno plačilo, kar so nekateri kolektivi izplačali razlike „pravočasno“, nekateri pa komaj v novembru oziroma decembru.

Stališče našega občnega zbora je, naj tudi v mesecih zamrznitve veljajo za vse družbene dejavnosti merila iz sprejetih samoupravnih sporazumov in prav tako ENAK odstotek realizacije. Smo za dosledno uresničevanje načela: Za enako delo — enako plačilo!

V. V.

Želimo pojasnilo — zahtevamo!

čati denar, ki je bil izplačan za že opravljeno delo v letu 1972, čeprav nismo dosegli 100 % realizacije samoupravnega sporazuma, marveč le 95 %.

Navajamo konkretne ugotovitve:

— V naši občini ni noben zavod dosegel niti prekoračil samoupravnega sporazuma.

— Vsi OD v teh organizacijah so le akontacija; do sedaj je bilo v navadi, da smo ob koncu leta izplačevali dokončno vse obveznosti do delavcev.

— Dopolnilni pouk in nadure ter slobodne dejavnosti so zavodi obračunavali v večini primerov za nazaj in jih izplačevali v decembru. To bi morali vračati, ker predstavlja preplačilo glede na poprečje v mesecu oktobru 1972.

— Zavodi v prihodnje ne bodo mogli izplačevati višjih OD delavcem, ki so si pridobili višjo strokovnost (diplome, strokovni izpiti) in večje delovne izkušnje. Več delavcev je konkretno že sedaj prizadetih, oziroma bi izplačilo le tem presojeno dovoljeno višino po zakonu o zamrznitvi.

— V naši občini imamo sorazmerno veliko višinskih podružničnih šol na obmejnih območjih, za katere zelo težko dobimo učitelje (Strojna, Jamnica, Leše, Lokovica, Koprivna, Podpeca, Javorje, Žerjav in Kotlje). Šola v Podpeci je „začasno zaprta“ že dve leti! Vsem učiteljem na teh šolah je RIS priznala namensko višji dodatek za težje delovne razmere, ki pa so ga šole lahko izplačale šele v decembru 1972 za štiri mesece nazaj. Ta dodatek morajo prizadeti vrniti!

Želimo in zahtevamo, da se delavcem, članom našega sindikata, izplača OD za leto 1972 po samoupravnem sporazumu. Vsa izplačila v decembru 1972 ne predstavljajo prekoračitve sporazuma, zato ne bi bilo pravično, da že prisluženi denar vračamo.

Zavodi ne morejo izplačevati sodelavcem v celoti opravljenega dela, zato zahtevamo konkretno pojasnilo, katero dejavnost naj šole zmanjšajo ali opustijo, če jih družba za to delo ne more nagraditi. Ne moremo

pa zahtevati, da bi naši člani za opravljeno delo ne dobili plačila.

Družba mora pravilno vrednotiti in nagrajevati naše delo, zlasti na našem obmejnem območju.

Negotov položaj, občutek socialne ogroženosti, občutek, da družba ne ceni dovolj našega dela, ustvarja malodušje in nezadovoljstvo v naših vrstah, kar lahko povzroči politične probleme.

Prepričani smo, da ne rušimo stabilizacijskih prizadevanj, ker so naši OD urejeni po samoupravnem sporazumu, ki temelji na izračunu poprečnih OD v SRS za leto nazaj. S tako okrnjenimi OD pa smo prispevali svoj delež k stabilizaciji že pred zakonom.

Vsi naši zavodi so podpisniki sporazuma, ki v svojem 3. členu jasno določa, da so mesečni OD le akontacija, ki se dokončno obračuna z zaključnim računom. Sedanji zakon o zamrznitvi ta sporazum zanika. Spravljamo, ali je samoupravni sporazum sploh še aktualen?

Ob vsakem koraku na bolje — fanfare

VIŠKA GLASBENA ŠOLA V SVOJI STAVBI

„Splošna materialna in moralna devalvacija prosvete je opravila svoje: kadra nikjer... Redki, ki glasbo obvladajo in se še mučijo z njo po šolah z drobižem za drobiž, zaslužijo spomenik, kakršnega ima Tartini.“ (Albert Papler)

Tistim, ki vztrajajo, ne postavljamo spomenikov. Zgodi pa se, da prisluknejo njihovim tožbam o težkih delovnih razmerah in jim pomagajo, denimo, do svoje hiše. Ob slovesnosti, ko odpro nov hram kulture, zazvenijo fanfare navdušenja.

19. januarja je dobila svojo stavbo — prenovljeno vilo na Emonski cesti 20 v Ljubljani — glasbena šola Vič-Rudnik. Tri najst učilnic, od katerih jih nekaj sicer ne bi povsem zaslužilo tega imena, in čudovita dvorana (odločno premajhna za večje število obiskovalcev) bo odsej delovni prostor 400 učencem in 25 učiteljem. Kolikor mogoče lepo opremljena in prenovljena stavba je nedvomno diametralno nasprotje razmer iz leta 1949 ob ustanovitvi, ki so v šolski kroniki takole opisane: sto let star klavir, 2 violini, 1 dokaj dober klavir znamke Boesen-dorfer, nekaj zvezkov not, ki so bili po naključju na voljo, in stara pisalna miza.

Dve leti po ustanovitvi so učenci in učitelji „gostovali“ v vseh mogočih prostorih: dveh učilnicah v viški gimnaziji, v učilnici viške osnovne šole, v dilih so v eni od sob v operi in v stavbi na Večni poti. Zatem so se preselili v četrto nadstropje viške občinske stavbe in počasi zavzemali vse več prostorov. Pokazalo pa se je, da administracija in muzika le nekako ne sodita skupaj. Sedaj, po preselitvi, sta si obe tako nesorodni veji pošteno oddahnili.

Toliko v poduk za razumevanje, zakaj so viški glasbeni učitelji slovesno proslavili svojo novo preselitev. Upajo, da bo na obsežnem šolskem vrtu kaj kmalu postavljena tudi nova dvorana.

DOBRI UČITELJI — USPEŠNI UČENCI

O vsem tem in več o dejavnosti šole nam je povedal njen sedanjí ravnatelj prof. Cvetko Budkovič.

Mnogi učitelji, ki jih je srečno roko izbrala prva ravnateljica te šole prof. Milena Štrukelj-Verbičeva, se danes vodijo učence od uspeha do uspeha. Prav zaradi njihovega skrbnega pedagoškega dela se viška šola lahko pohvali, da so mnogi nadarjeni učenci — potem ko so nadaljevali študij na srednji glasbeni šoli in akademiji — dosegli pomembne uspehe doma in v tujini: violinistka Nevenka Romanova, skladatelj in dirigent Kristijan Ukmar, pianistka Marjanca Korošičeva in njena sestra violinistka Marjetka, pianist Andrej Jarc, violinistki Olga in Sabina Skalar, trio bratov Lorenz itn.

Šola je razširila svoje glasbeno delovanje na deželo — sedaj

ima podružnični šoli v Dobrovi in Velikih Laščah — in tako še bolj omogočila glasbeno vzgojo kmečki in delavski mladini. Danes ima okrog 500 učencev. Radi bi odprli tudi podružnični šoli v Polhovem gradu in na Igu... To je za sedaj samo želja, kajti tako kot na drugih vzgojno-izobraževalnih področjih tudi v glasbenem šolstvu primanjkuje učiteljev. Ker ni dovolj denarja, ni mogoče zagotoviti takih prostorov in instrumentarija, kot so predpisani z normativi ljubljanske temeljne izobraževalne skupnosti.

RAZPISI BREZ ODMEVA

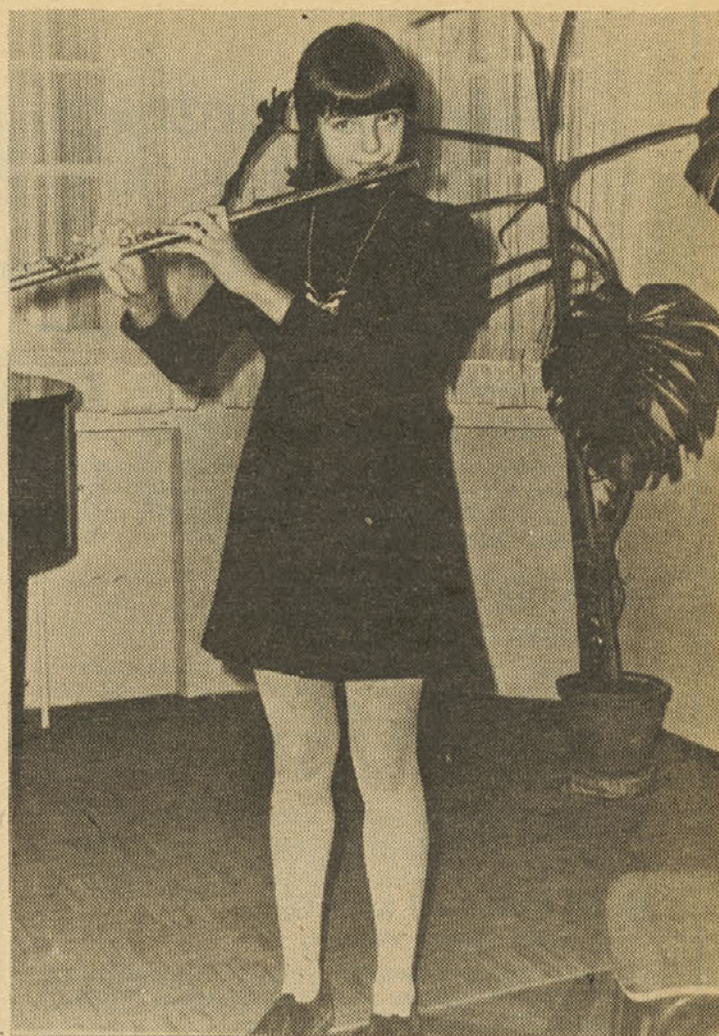
— Bodo tudi glasbene šole ostale brez učiteljev? — smo vprašali viškega ravnatelja Cvetka Budkoviča. Takole nam je odgovoril: „Na tri razpise nismo dobili odziva. Razpisali smo delovna mesta za učitelje blokflavte in flavte, kitare, harmonike, trobente, čela, kontrabasa in pozavne. Primanjkljaj rešujejo stari honorarni učitelji.“

— Na slovesnosti ste dejali, da je glasbeni učitelj še vedno postavljen v kot in upoštevan v glavnem na šolske parade...

„Resnica je, da poklic glasbenega učitelja še vedno ni družbeno in finančno ovrednoten. Posledica tega je, da se mladi zelo težko odločajo za poklicni študij glasbe v kadrovskih šolah. Kadrovskega problema pa ne občutijo samo šole, temveč tudi druge kulturne institucije: manjka godalcev v naših simfoničnih orkestrih, filharmoniji in posebno v opernem

orkestru. Problem rešujejo z „uvozom“ tujih instrumentalistov. Godalci niso dovolj plačani, zato se dijaki in študentje za ta poklic tudi manj zanimajo. Mladina je danes bolj ali manj „praktična“. Položaj je več kot kritičen. Iz leta v leto se manj učencev, posebno v ljubljanskih šolah — odloči za pouk violine, čela in kontrabasa. Godala so pri vpisu očitno zapostavljena, mladi se navdušujejo za harmoniko, kitaro in klavir...“

Obrnila sva ploščo in pogovor je zakrmaril v razgibano dejavnost viške glasbene šole: o tem, da so imeli lani kar 80 nastopov, o internih šolskih nastopih, kjer pokažejo učenci svoje znanje staršem, o koncertnih večerih, ki jih prirejajo, o koncertih na temo Obisk pri baročnih in jugoslovanskih skladateljih, številnih javnih koncertih, nastopih za zavode, krajevne in občinske družbenopolitične organizacije, gostovanjih in izmenjavah z drugimi glasbenimi šolami (črnomaljsko in kamniško), uspehih na glasbenih revijah, na prireditvi Radost Evrope... Prebiram zahvale društev in raznih organizacij za prizadevanje šole, ki potrjujejo, da je ugotovitev, povzeta iz pohval, hkrati definicija za viško glasbeno šolo: Glasbena šola Vič-Rudnik je postala v občini nepogrešljiv kulturni dejavnik, ki daje mlademu rodu možnost razumevanja in aktivnega poustvarjanja ene izmed najpomembnejših vej umetnosti.

Sintija Hafner je ena najbolj nadarjenih učenk viške glasbene šole. Foto: France Modic

In še druga, prav nič temna plat medalje. „Občina upošteva naše delo,“ je poudaril ravnatelj Cvetko Budkovič: „Zavedamo se, da rezultati naše šole niso samo sad dela pedagogov, temveč tudi prizadevanj občine Vič-Rudnik in temeljne izobra-

ževalne skupnosti Ljubljana, ki skrbita za bistvene materialne pogoje, da šola lahko razvija svoje vzgojno poslanstvo. Obe instituciji sta v težkih okoliščinah pripomogli k nakupu in adaptaciji stavbe.“

MARJANA KUNEJ

Šoli širši družbeni pomen

Prihodnji republiški dokument o razvoju vzgoje in izobraževanja naj bi začrtal nove odnose, ki naj bi jih uveljavili tudi v praksi. „Gospodarstvo in šolstvo — enakovredna elementa družbene reprodukcije“, tako bi se lahko glasil delovni naslov razprave, ki jo je vodila skupna komisija pri skupščini SRS 30. januarja pod predsedstvom Miloša Poljanske. Tej komisiji je zaupana naloga, da pripravi republiški dokument. Tokrat so razpravljali o družbenoekonomskih odnosih na področju vzgoje in izobraževanja.

V razpravi je bila poudarjena težnja po vsestranskem in prožnem povezovanju interesov temeljnih organizacij: družbenega dela, družbeno-političnih skupnosti in posameznikov na povsem enakopravni osnovi. Pri samoupravnih nosilcih naj bi se uveljavil — racionalno seveda — interes skupnosti. Konkretno: pri ustanavljanju samoupravnih interesnih skupnosti na vzgojno-izobraževalnem področju (ki so kratkoročen interes združenega dela) je treba upoštevati združevanje z dolgoročnim interesom širše družbene skupnosti. Le tako bomo lahko uspešno povezali splošne in posamične interese in reševali vsebinska in denarna vprašanja.

Z upoštevanjem ustavnih dopolnil uvajamo na področju družbenoekonomskih odnosov tudi nove samoupravne odnose znotraj izobraževanja — oblikujemo hkrati nov pravni si-

stem. Jasno je, da bo pri tem delu potrebno veliko usklajevanja, samoupravnih dogovarjanj prek delegatskega sistema, predvsem pa bo potrebna odločnost in učinkovitost, da ne bodo novi samoupravni odnosi ostali le na papirju.

Gre predvsem za naslednje: za nosilca izobraževalne politike v celoti, za sintezo interesov od temeljev do republike, za načrtovanje izobraževanja (ki je temeljni razvojni faktor družbene reprodukcije), za zagotovitev najustrežnejšega razvoja in proporcionalnosti. Poučilek je na razširjenju povezave med uporabniki in vzgojno-izobraževalnimi ustanovami po interesu, ki je bliže uporabniku.

Skratka, gre za združevanje šole in gospodarstva, financ in politike izobraževanja. Intenzivno delo skupščinske komisije se bo nadaljevalo.

TEA DOMINKO

KAKO JE Z ZAMISLIJO „RAZVOJNIH ODDELKOV“

Pred dvema letoma (maja, junija 1970) je vzgojna posvetovalnica v Ljubljani seznanila vodstva in svetovalne službe ljubljanskih osnovnih šol, strokovnjake s področja zdravstva in vzgoje ter slovenske šolsko-strokovne in upravne organe s svojim predlogom, naj bi se v našo osnovno šolo uvedli posebni učni oddelki, namenjeni pomoči otrokom s specifičnimi učnimi težavami (npr. različni hujsimi motnjami govora, branja, pisanja, računanja idr.) ali razvojnimi vedenjskimi motnjami (npr. skrajno nemirnostjo, odkrenljivostjo, izjemno majhno učno zadržljivostjo in frustracijsko toleranco idr.), ki jim ni mogoče učinkovito pomagati v običajnem šolskem razredu. V vsakem takšnem posebnem oddelku (imenovali bi se lahko „razvojni oddelki“) bi bilo le za tretjino običajnega razrednega števila otrok, v njem pa bi poučeval specialno pedagoško posebej usposobljen učitelj. Vsak otrok bi bil po možnosti vključen v oddelke le začasno, in sicer dotlej, dokler ne bi v tolikšni meri premagal svojih posebnih sposobnosti, večinskih ali vedenjskih pomanjkljivosti, da bi se lahko uspešno vključil v učno delo običajnega šolskega razreda.

Vodstva ljubljanskih osnovnih šol, delavci šolske svetovalne službe in tudi različni stro-

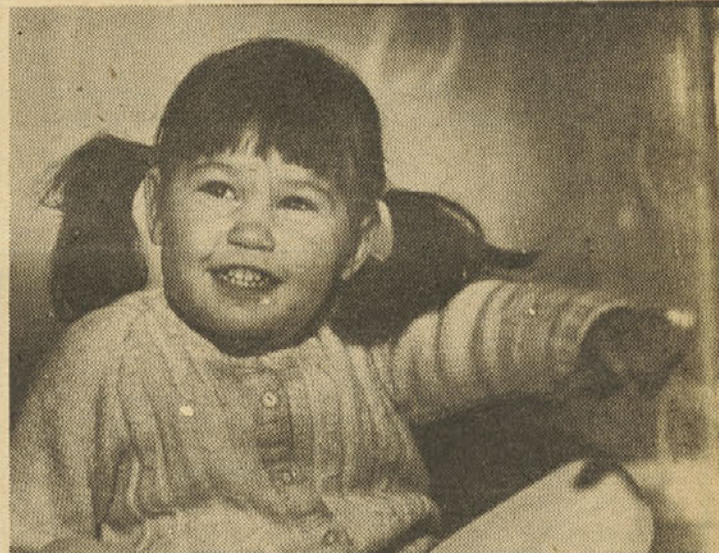
kovnjaki (zdravniki, psihologi, pedagogi) so v pretežni večini podprli to zamisel in predlog ter priporočili njegovo čimprejšnjo, čeprav seveda skrbno pripravljeno uresničitev.

V posebnih anketi, ki je bila pred enim letom izvedena med razrednimi učitelji ljubljanskih osnovnih šol, je tudi več kot tri četrtine učiteljev izrazilo podporo tej zamisli in predlogu.

Zato je republiški sekretariat za prosveto in kulturo v aprilu 1971 zadolžil pedagoški inštitut v Ljubljani, naj poskrbi za temeljito proučitev takšne oblike šolanja in eksperimentalno — kontrolirano uvajanje „razvojnega oddelka“ pri nas.

Tako so pobudo in predlog vzgojne posvetovalnice v Ljubljani sprejeli tudi republiški upravni organi, uresničil pa naj bi ga slovenski pedagoški inštitut. Pedagoški inštitut je nalogo sprejel in uvrstil v svoj program. Začetek naloge je bil odložen, ker ni bilo mogoče najti specialno-pedagoško ustrezno usposobljenega strokovnjaka, ki bi bil nalogi kos. Po zadnjih vesteh pa bo delo pri tej študijsko-raziskovalni nalogi vendarle steklo. Menimo, da gre za zelo pomembno delo, ki lahko močno vpliva na vsebino in metode učno-vzgojnega dela v naši osnovni šoli.

JANEZ SVEČINA

Govorim z očmi, rokami, navihanostjo — samo v tujem jeziku še ne... Foto: Rajko Ranfl

Vzgoja in varstvo

OTROK IN TUJ JEZIK

V času, ko razdalje niso več nepremagljiva ovira, smo se ljudje navadili na potovanja in... na učenje tujih jezikov. V šolah se začno učenci obvezno učiti en tuj jezik v petem razredu (poleg srbohrvaščine). Nekateri starši, v zadnjem času je teh vse več, pošiljajo svoje otroke v posebne tečaje, ki jih že pred tem kaj nauče. Od leta 1955 naprej pripravljajo pri Pionirskem domu (prej pri Pionirski knjižnici) posebne tečaje tujih jezikov: angleškega in nemškega, včasih tudi francoskega. Nekaj se jih je zanimalo tudi za italijansčino, vendar ne toliko, da bi organizirali poseben tečaj.

V tečaje je letos vključenih 810 otrok, poleg tega pa imajo pouk še na dveh osemletkah (na šoli Rihard Jakopič in na Prulah), ti tečaji pa vključujejo okrog 200 otrok. Skupine na šolah štejejo 10 do 15 otrok, v Pionirskem domu največ do 20 otrok. Na šolah so v skupine vključeni otroci od prvega razreda naprej.

Starši se nemalokrat sprašujejo, s katerim letom naj vpišejo svojega otroka v tečaj tujega jezika. Pedagogi in strokovnjaki za poučevanje tujih jezikov menijo, da začne otrok najlažje dojemati tuje besede s šestim letom (mišljeno v poprečju) in da so nekateri starši preveč nestrpní, ko vpisujejo otroke že s

četrtem letom in potem pričakujejo, da bo otrok že čez leto dni konverziral s kom od odraslih. Tako zlahka to spet ne gre. Treba je počakati nekaj let, da se rezultati pri otrocih pokažejo.

Cena tečaja je 420 dinarjev, otroka pa poučujejo profesorji germanistike in profesorji, ki so bili dalj časa v tujini, tako da se otroci nauče pravilno izgovarjati besede, fonetike, artikulacije itd. Poleg tega posvečajo pri Pionirskem domu pozornost metodi dela, ki je prirejena za starostno stopnjo otrok. Tako vključujejo v program zgodbe, pravljice, pesmi, dramatizacije, igre itd.

O tem, da bi učenje tujih jezikov vključevali v vzgojno-varstvene zavode, je še premalu govoriti. Po analizah, ki so jih pred leti naredili, se je pokazalo, da bi tečaji prerasli možnosti vrtcev, saj bi nastal med drugim problem prostorov, problem številnega kadra itd.

Edinole v vrtcu Najdihojca v Ljubljani poteka letos že četrto leto tak tečaj tujega jezika.

V programu Pionirskega doma pa je, da bodo v prihodnje pripravili tečaje nemščine, ki bodo potekali skozi vseh osem let šole, vzporedno z obveznim predmetom, ki se ga otroci uče.

D. KLADNIK

NAŠ PRAVNIK SVETUJE

PORODNIŠKI DOPUST

VPRAŠANJE
16. septembra sem nastopila porodniški dopust in rodila šele 29. oktobra. Otrok še ni bil star dva meseca, ko sem dobila obvestilo, da moram pričeti delati 29. decembra polovični delovni čas. Tega dne je namreč poteklo 105 dni, odkar sem nastopila porodniški dopust. Sporocilo, da moram pričeti delati polovični delovni čas, sem dobila od zavoda za socialno zavarovanje šele 5. januarja 1973; zato sem prikrasila pri dohodku. Zavod za socialno zavarovanje mi je namreč obračunal nadomestilo osebnega dohodka za porodniški dopust le do 29. decembra 1972.

Zanima me, zakaj mi po porodu ne pripada 77 dni dopusta, kot je bilo to pred leti, ko sem prvič koristila porodniški dopust. V delovni organizaciji so mi pojasnili, da se je med tem zakon o porodniških dopustih spremenil. V obdobje 105 dni so mi tudi vračunali vse nedelje in praznične dneve, kar menim, da ni pravilno. — J. H.

ODGOVOR:

Temeljni zakon o delovnih razmerjih, ki vsebuje tudi določila o porodniškem dopustu, se ni nič spremenil. 77. člen namreč določa, da ima delavka pravico do nepretrganega porod-

niškega dopusta najmanj 105 dni. Z zdravniškim izvidom sme nastopiti 28 dni pred porodom. Delavki, ki je izkoristila 28 dni porodniškega dopusta pred porodom, ostane torej še 77 dni porodniškega dopusta, ki ga izkoristi po porodu. Vi ste pred porodom izkoristili 44 dni, zato vam je po porodu ostalo ustrezno manj dni porodniškega dopusta.

Trajanje porodniškega dopusta se računa po koledarskih dnevih in se ne upošteva le delovnih dni, ker se mora porabiti neprekinjeno. V dolžini trajanja vašega porodniškega dopusta tako niste bili nič prikrasani.

105 dni porodniškega dopusta, kot jih določa zakon, je

najmanj, kar pripada delavki po temeljnem zakonu o delovnih razmerjih, delovne organizacije pa imajo možnost, da to dobo tudi povečajo in tako povečanje uzakonijo v svojih splošnih aktih. Če ta možnost ni predvidena v splošnih aktih vaše delovne organizacije, je v vašem primeru prišlo do podaljšanja porodniškega dopusta zaradi nepoznavanja pravnih predpisov. Prikrasjanje pri osebnem dohodku, ki sledi iz tega, gre na vašo škodo, ker nepoznavanje pravnih predpisov ni razlog, na podlagi katerega bi lahko zahtevali od delovne organizacije povračilo razlike, ki je nastala pri izplačilu osebnega dohodka.

T. Š.

Državna založba Slovenije

opozarja na zanimivosti iz svoje knjižne zaloge:

● Ivo Košutič:

● **GUSARJI JADRANSKEGA MORJA**

V bogato ilustrirani knjigi se bralci seznaniijo z vsemi tistimi posamezniki, ki so se stoletja in stoletja upirali številnim zavojevalcem naše obale.
Cena: karton 80 din.

● **KNJIGA O ŠPORTU I-II**
(zbirka »Knjige znanja«)

Izvirna enciklopedija domačih strokovnjakov v dveh knjigah prinaša obširne podatke o najrazličnejših zvrsteh in načinih športa, vidne predstavnike, ustanovitelje, zagovornike in rekorde po posameznih panog. Vsaka knjiga ima več kot 800 ilustracij.

I. knjiga: 316 strani, cena: platno 180 din
II. knjiga: 304 strani, cena: platno 180 din

● **OD PEŠČA DO RAKETE I**
(zbirka »Knjige znanja«)

To enciklopedijsko delo prinaša prerez razvoja prometnih sredstev od nekdaj do danes. Knjiga je prav tako bogato ilustrirana.

312 strani, cena: platno 180 din.

● Pirnat:

● **ZANIMIVOSTI NOČNEGA NEBA**
144 strani, cena: karton 35 din.

● Korošec Tomo:

● **PET MINUT ZA BOLJŠI JEZIK**

Jezikovni članki in razprave o problemih sodobne slovenščine.

288 strani, cena: broširano 48 din.

Knjige dobite v vseh knjigarnah in pri zastopnikih založbe, naročite pa jih lahko pisмено na naslov

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE
Mestni trg 26, 61000 Ljubljana

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

je izdala

PREK SVETA ODMEVA PESEM

Obsežna pesmarica za 4. do 8. razred osnovne šole je zaradi obsežnosti (536 strani) izšla v 2 zvezkih: v prvem so ljudske pesmi, v drugem pa umetne in borbene.

Pesmarico je uredil prof. Miro Kokol, rabila pa bo vsem glasbenim pedagogom za popestritev in poživitev glasbenega pouka, saj bodo učenci z njeno pomočjo spoznali ne samo našo ljudsko in domačo pesem, temveč tudi pesmi jugoslovanskih in tujih narodov.

CENA OBEH ZVEZKOV: 55 DIN

Knjige dobite v vseh knjigarnah in pri zastopnikih založb, naročite pa ju lahko na naslov

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE
Mestni trg 26, 61000 Ljubljana

Razpisna komisija
OSNOVNE ŠOLE STOGOVCI, Pp. APAČE

razpisuje prosto delovno mesto
razrednega učitelja (za 1. razred) za določen čas.
Pogoj: U ali PRU

Delovna skupnost
OSNOVNE ŠOLE PODGRAD

razpisuje prosto delovno mesto
učitelja za slovenščino in likovni pouk — PRU za določen čas od 5. marca do 1. julija 1973

Rok prijave: 15 dni po objavi
Stanovanja ni.

List izdaja republiški odbor Sindikata delavcev družbenih dejavnosti SRS — Izhaja štirinajstredno med šolskim letom — Ureja uredniški odbor, odgovorna urednica Neža Maurer, namestnica urednice Marjana Kunej, tehnična urednica Tea Dominko.

Naslov uredništva: Ljubljana, Poljanska 6/I, Telefon 315-585. Naslov uprave: Ljubljana, Nazorjeva 1/I, telefon 22-284, poštni predal 355-VII.

Rokopisov in fotografij ne vračamo.

Letna naročnina: 20 din za posameznike, za šole in druge ustanove 40 din — Št. tek. računa: 50101-678-47093.

Tiska ČZP Ljudska pravica

Mladinska knjiga

Za vrtce, male šole in nižje razrede osnovnih šol: nov, koristen priročnik za pedagoge:

ALBIN WEINGERL:
RINGARAJA

RINGARAJA je priročnik za glasbeno vzgojo otrok, ki bo otrokom pomagal privzgojiti tudi osnovne pravilne govorke. Nekaj preprostih verzov jih bo popeljalo v izrazito, jasno izgovorjavo — v oblikovanje samoglasnikov. Poleg tega naj bi ta priročnik razvijal otrokom tudi ritmični čut. Ritem jih namreč navaja k pravilnemu dihanju pri govorjenju in petju. Temu pa rabijo predvsem izštevanka in ostali ritmični elementi, ki so v knjižnici RINGARAJA kolikor mogoče nazorno predstavljeni.

Gradivo za priročnik je bilo objavljeno že v listu „Ciciban“ v letniku 1968/69, od koder so vzete tudi žive in nazorne ilustracije mojstra Boža Kosa.

Priročnik RINGARAJA lahko kupite v vseh knjigarnah ali naročite pri poverjenih in zastopnikih na šolah.

Opozorjamo: avtor je pripravljen svojo metodo praktično prikazati na vaši ustanovi, javite mu samo svojo željo na naslov: Albin Weingerl, Ljubljana, Pod hrasti 9, telefon 63-356

LEPO KNJIGO ZA DAN ŽENA

OKRVAVLJENA ROŽA: Pisec dr. Franci Derganc, ki je eden najbolj znanih partizanskih kirurgov, v preprosti besedi odkriva skrivnost ilegalne medicinske dejavnosti v okupirani Sloveniji. Okrvažljena roža je izpoved resničnega humanista. (Cena samo 28,00 din.)

ŽIVLJENJE V NARAVI je primeren priročnik za vse, ki radi hodijo v naravo. Našli boste nasvete, kako se preživite sredi narave: bivanje na planem, preproste gradnje v naravi, kako se človek znajde v planinah brez opreme, improviziran lov, problem vode, ognja in podobno. 500 barvnih in črno-belih fotografij ter risb. (Cena 100,00 din.)

RAVENSBRUECK je zbornik o največjem ženskem koncentracijskem taborišču, v katerem je bilo okoli 2800 jugoslovanskih jetnic. (Cena 100,00 din.)

NEMŠKA TRILOGIJA so najboljši romani E. M. Remarque: Črni obelisk, Na Zahodu nič novega, Ljubi svojega bližnjega. (Cena kpl. samo 84,00 din.)

7000 DNI V SIBIRIJI, knjiga K. Štajnerja, je dobila nagrado leta 1972. Opisuje strahotne zločine, ki jih je Stalin zagrešil v imenu komunizma. (Cena 140,00 din.)

PARTIZANSKI ZDRAVNIK je knjiga dr. A. Gale in prikazuje, kakšni so bili začetki partizanske sanitete, ko je bilo za zdravnike in ranjence najtežje; ko je primanjkovalo zdravil in celo obvez in so morali marsikatero operacijo opraviti brez narkoze, amputacije pa z navadno žago. (Cena 80,00 din.)

PESMI 1941 — 1971 je pesniška zbirka v šestih knjigah. V poeziji se nam kaže vseh trideset let — od začetka revolucije do današnjih dni. V vsaki knjigi je tudi esej, ki govori o pesniku in njegovem delu. Naslovi: **BALADNI MOTIVI**, Matej Bor; **BREZKONČNI MAREC**, Peter Levec; **IZBRANE PESMI**, Lojze Krakar; **NA DNU JE DAN**, France Kosmač; **PESMI**, Ivan Minatti; **ZLO STOLETJA**, Jože Šmit. (Cena kpl. samo 110,00 din.)

Naročila sprejema Partizanska knjiga, Vodnikova 43, 61000 Ljubljana.

V OSNOVNI ŠOLI VELIKA POLANA:

PRISILNA UPRAVA UKINJENA

Zaradi zaostrenih razmer, krivde obeh sprtih skupin, neurejenega poslovanja in ker ravnateljica ni bila kos situaciji, je skupščina občine Lendava na predlog zavoda za šolstvo SRS, organizacijske enote Murska Sobota, na šoli V. Polana uvedla z 2. 3. 1972 prisilno upravo. Ob začetku prisilne uprave je bil izdelan temeljit program in vzpostavljen red dela.

Dober stik prisilnega upravitelja s člani delovnega kolektiva in krajevnimi forumi je delo normaliziral. V zborniku je ponovno prodrl pedagoški čut, za deva so reševali v dogovoru točno in dosledno, medsebojni odnos je postal tovariški. Medsebojnih odnosov ni mo-

goče v krajšem času temeljito oceniti, kolektiv pa je odnose normaliziral in začel z resnim pedagoškim delom.

Po dobrih osmih mesecih je na predlog ZŠ OE M. Sobota, skupščina občine z 10. 12. 1972 prisilno upravo ukinila.

Delovni kolektiv je ob skrbi za napredek učencev ponovno zaživel v samoupravi.

Obdržati dobre medsebojne odnose, nenehen dvig ravni pedagoškega dela in gradnja nove šole, pa je le del nalog, ki čakajo ta kolektiv.

ZAVOD ZA ŠOLSTVO SRS,
ORG. ENOTA: M. SOBOTA
JANEZ KERČMAR
ped. svetovalec

SVET OSNOVNE ŠOLE TRNOVO

razpisuje naslednji delovni mesti:

1. tajnice za nedoločen čas

2. učitelja za telesno vzgojo za določen čas

POGOJI: Pod 1. srednja izobrazba, znanje strojepisja in vsaj pet let prakse; pod 2. U ali PRU za telesno vzgojo. Nastop službe pod 1. takoj ali po dogovoru, pod 2. pa 1. aprila 1973.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Prijave pošljite tajništvo osnovne šole Trnovo, Ljubljana, Karunova 14/A.

Z VSEH VETROV

POMANJKLJIVI
UČBENIKI

Danski sindikati ugotavljajo, da so učenci premalo seznanjeni z delavskim gibanjem. Kritično so ocenili tudi učbenike: 30 so jih analizirali in ugotovili, da je v njih ta tematika premalo obravnavana. Zahtevali so, da morajo biti v novih učbenikih določene opredeljene ekonomske, izobrazbene in socialne razlike, pa tudi industrializaciji in delavskemu gibanju je treba dati ustrezen pomen.

NOVA VLOGA UČITELJA

V času „januarskih prosvetnih dni“ so se za okroglo mizo časopisa NIN zbrali republiški in pokrajinski sekretarji za prosveto in kulturo ter razpravljali o perečih problemih našega vzgojnoizobraževalnega sistema. Ob tej priložnosti je pomočnik republiškega sekretarja za prosveto in kulturo SR Slovenije Peter Winkler opozoril na današnji položaj in vlogo učitelja v družbi. Poudaril je, da si mora današnji učitelj sam ustvariti avtoriteto z delom, sposobnostjo in strokovnostjo, ki jo mora nenehno izpopolnjevati. Le sposobnega učitelja bo družba znala pravilno ceniti: njegov ugled se bo povečal, s tem pa se bo povečalo tudi njegovo osebno zadovoljstvo ob delu.

SOODLOČANJE ŠTUDENTOV „ŠKODUJE“ PROFESORJEM

Ob razpravah o novi zakonski ureditvi univerze v Avstriji, ki naj bi temeljila na soodločanju profesorjev, študentov in asistentov, je zanimiva izjava

dekana filozofske fakultete Gradcu, „da bi tak sistem hramil sposobnost učinkovitosti vseučilišča,“ pa tudi profesorji bi imeli več dela. V razpravi ob novem zakonu je bilo slišati tudi mnenja, „da bi tako legalizirano soodločanje študentov hromilo življenjsko delo profesorjev, saj bi neznanstveni školski interesi vplivali na čisto zakonitost.“

NAJMANJŠA ŠOLA

Najmanjša šola v Veliki Britaniji je na majhnem otoku Scilly nedaleč od zaliva Periglas. Učiteljica Marigold Busc ima le štiri učence v vseh razredih, kljub temu pa imajo reden pouk. Na otoku je le 70 prebivalcev, ena sama trgovina in gostilna.

VARSTVO NARAVE — NOV UČNI PREDMET

S spremembo naziva predmeta biologije v nauk za varstvo narave bodo v Avstriji za devet let tedensko povečali število učnih ur s tega področja in to vseh razredih osnovne šole. To so osnovni sklepi seminarja profesorjev vseh avstrijskih splošnih izobraževalnih šol, kjer so razpravljali o celotni problematiki človeškega okolja s stališča učitelja — humanista. Za profesorje sorje novega predmeta bodo organizirali posebne seminarje iz genetiki, ekologiji ter etnologiji. Zanimiva je tudi ocena seminarja, ki je soglasno poudarila, da je že otroka v osnovni šoli treba opozoriti na napačne načrtovanje mest in naselij, tako, trdijo, bodo otroku lahko privzgojili občutek odgovornosti za naravo in njeno okolico.

Kinematografi prikazujej

NIHČE NE MARA PIJANEGA INDIJANCA je ameriška družbena drama.

Film obravnava pereč problem Indijancev, ki jih je belec izrinil na delček suhe, nerodovitne zemlje, kjer živitarajo. V drobnih stvareh iščejo družbo za svoje nezadovoljstvo, dokler stvari ne pridejo do kritične točke, ki se sprevrže v pravi upor. Zelo zanimiva tema, vendar režiser ni znal povsem izkoristiti filmske izrazne možnosti. — n. d.

BLAZNOST je film znamenitega režiserja trillerjev Alfreda Hitchcocka. Iščejo morilca žensk, ki jih najprej posili, potem pa zadavi s kravato. Ob sodijo nedolžnega in v tem je ves zaplet. Film ima precej šarmantnih Hitchcockovih potez vendar pa režiser z njim ni potrdil svojega slovesa. — n. d.

BLISKOVITI UPOR je film enega najbolj solidnih ameriških režiserjev Stanleya Kramera. S tem filmom je omogočil scenariju Erichu Segalu (poznomo ga po filmu Ljubezenska zgodba), da izpove, brani in razloži svoja osebna stališča do študentskih gibanj in uporov ter svoj odnos do njih. Režiserjev pristop snovi je pošten v možnostih, ki so mu dane, čeprav filmska realizacija ne preseže mej poprečja — način razčiščuje odnose, ki nastajajo med generacijami med revolucijo, med nekonformnostjo in potrebo po oblasti, med revolucionarji, ki so šele na začetku poti in tistimi, ki že omahujejo. Vse lepo in dobro, če se opravičuje svoja početja. Vendar moralno to ni tako preprosto, kot si je zami-

slil scenarist Segal. Zato je postal tudi razumljiv njegov izlet Ljubezensko zgodbo, kjer sladkobno solzavostjo odvrta človekove misli od eksistenčnih, družbenih problemov. — n. d.

ANDREJ RUBLJOV (Fest 73) je sovjetski film režiserja Andreja Tarkovskega. Gre za film, ki v 186 minutah zahteva celotno vključitev osebnosti dogajanje na platnu. Nasilje, in volja so v filmu enako prisotni z možnostjo spreminjanja enega v drugega. S svojim jazon smo vključeni v preteklost, pa nam da možnosti, da se povežemo s sedanjim svetom in močno voljo po spreminjanju. — n. d.

ZADNJA FILMSKA PRESTAVA (Fest 73) je ameriški film našega rojaka Petra Bogdanoviča. Zgodba se dogaja na začetku petdesetih let, ko začne svojo zmagovito pot televizija in ko morajo male kinodvorane v mestecih izginiti. Film je namenoma posnet v črno-beli tehniki, ker so to črne barve, ki lahko pričarajo prave ulice malega enoličnega mesta in življenje v njem. Film je odkupljen. — n. d.

DISKRETNi ŠARM BURJOVAJE (Fest 73) je film znamenitega režiserja Luisa Bunuela. Poznamo ga po kopici dobrih filmov, ki smo jih lahko gledali tako v Kinoteki kot v ostalih kinematografih. To je režiserjev filmov Zlata doba, Nazarene Viridijana, Dnevnik neke soliste, Lepotica dneva, Tristan in kot zadnji je film Diskretni šarm burjozaje. To je film predivov, iracionalnih navdihov, njem je stvarnost tista, ki jo stvarnost, čeprav se človek mučnih sanj zbudi in se ne veda, da ni v stvarnosti. Film sestavljajo sumljivi zaslužki, plitki razgovori, konformizem, ki je dvignjen na raven dogmatičnega. Film je odkupljen. — n. d.